

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Plenum

Tisdag 22.6.2021 kl. 14.02—16.44

3. Regeringens proposition till riksdagen om en tredje tilläggsbudget för 2021

Regeringens proposition RP 95/2021 rd
Tilläggsbudgetmotion TBM 1/2021 rd
Utskottets betänkande FiUB 10/2021 rd

Enda behandlingen

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 3 på dagordningen presenteras för enda behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 10/2021 rd.

Behandlingen av ärendet inleds med en allmän debatt, innehållande en snabbdebatt, där de inlägg som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. — Debatt, utskottets ordförande, ledamot Koskinen.

Debatt

14.05 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vuoden kolmas lisätalousarvioesitys lisää määrärahoja noin 2,2 miljardia euroa ja vähentää varsinaisia tuloja 185 miljoonaa euroa. Verotuloarvioissa on havaittu alenemaa erityisesti ansio- ja pääomatuloverojen, perintö- ja lahjaveron sekä arvonlisäveron tuloarvioiden heikentymisenä. Sekalaisia tuloja puolestaan lisää Manner-Suomen maaseudun kehittämisselmaan liittyvä 50 miljoonan euron lisärahoitus, joka maksetaan EU-rahoitteisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston elpymisvälineestä. Määrärahoihin ja valtuuksiin esitetään muutoinkin 238 miljoonan euron lisäystä, joka liittyy EU:n elpymisen palautussuunnitelman toimeenpanoon. Tässä vaiheessa, kun lopullinen kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma on toimitettu komissiolle, Suomi hakee 13 prosentin ennakkomaksua, ja sitä vastaava rahoitus tarvitaan omaan kansalliseen budjettiin, että hankkeet saadaan liikkeelle.

Tärkeä osa määrärahalisäyksistä on koronavirustilanteen lievittämisestä johtuvaa. Eri-tyisesti lapsille ja nuorille aiheutuneita negatiivisia vaikutuksia koetetaan ehkäistä. Suurin osa tästä 111 miljoonan euron kokonaisuudesta kohdistuu opetus- ja kulttuuriministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonaloille ja siellä päihdepalveluiden ja mielen-terveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen.

Kaikkiaan kolmas lisätalousarvioesitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta noin 2,5 miljardia euroa, ja nettolainanoton lisäys ilman elpymis- ja palautumistukivälineen määrärahoja on arviolta 2 240 miljoonaa euroa. Näin valtion nettolainanotoksi tänä vuonna arvioidaan noin 14,4 miljardia euroa. Valtionvelka nousisi vuoden lopussa noin 139 miljardiin euroon, 56 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Näistä pääluokkakohteisista ehdotuksista muutama sana.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön lisäys juuri korona-perusteisesti, 40 miljoonaa euroa, on tärkeä tässä jälkihoitotilanteessa ja pitää kohdentaa kunnille tuon tarpeen mukaan. Koronavirusepidemian ilmaantuvuudessa on ollut huomattavia kunta- ja aluekohtaisia eroja, ja myös sen vaikutukset ovat hyvin erilaisia eri paikkakunnilla. On siksi tärkeää, että lisärahoituksen kohdentamisessa otetaan huomioon erityisesti ne kunnat, jotka ovat kärsineet pahiten koronaepidemiasta. On myös välttämätöntä, että kunnat kohdentavat rahoituksen nimenomaan oppimisvajetta vähentäviin toimiin.

Valiokunnan mielestä on perusteltua, että lisärahoituksen eräänä myöntämisehtona on opetushenkilöstön lomautuskielto, mikä on keskeistä oppimisvajoiden paikkaamisen kannalta. Valiokunta toteaa erityisesti, että koronavirusepidemia voi aiheuttaa kauaskantoisia oppimis- ja hyvinvointivajeita, joiden laajuutta ja vaikutuksia on tässä vaiheessa vaikea vielä arvioida. On siksi tärkeää, että jatkossa arvioidaan tarvetta tukitoimien lisäämiseen. Tukitoimia lisätään sitten erikseen myös vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin, ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen. Valiokunta on tyytyväinen, että oppimisvajoiden paikkaamiseen osoitetaan lisäresursseja myös lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa. Lukiokoulutuksessa tukitoimia esitetään 15 miljoonaa euroa ja ammatillisessa koulutuksessa 5 miljoonaa euroa. Lisärahoituksella jatketaan ja laajennetaan jo aiemmin myönnettyillä lisäresursseilla käynnistettyjä tukitoimia.

On tärkeää, että lisäpanokset edistävät myös nuorten myöhempää kouluttautumista, sillä opintojen hidastuminen ja oppimistulosten heikentyminen voivat vaikuttaa yo-tutkinnon valmistumiseen ja arvosanoihin ja tätä kautta jatko-opintoihin siirtymiseen. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että rahoituksen riittävyttä seurataan ja varmistetaan, että kaikilla koulutuksenjärjestäjillä on riittävät resurssit tukitoimien järjestämiseen.

Iso summa uutena eränä on sitten ohjattu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla turveyrittäjien avustamiseen, 30,6 miljoonaa euroa uutena määrärahana. Turpeen energiankäyttö on laskenut ennakoitua nopeammin, minkä vuoksi turvealan yritykset ja yrittäjät ovat ajautuneet tilanteeseen, jossa turvealalla ei ole aiemmassa laajuudessa liiketoimintaedellytyksiä. Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin, että tukea tulisi voida myöntää niillekin, joiden jyrshinturvetuotanto loppuu mutta muu tuotanto vielä jatkuu. Valiokunta pitää tärkeänä sen selvittämistä, missä määrin kasvu- ja kuiviketurpeen tuotantoa voitaisiin turvata energiaturpeen tuotannon loppuessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että turvealan yrittäjiä tuetaan ja alalla tapahtuvia muutoksia seurataan. On lisäksi tärkeää arvioida ja seurata tukijärjestelmän toimivuutta sekä tuen ja määrärahojen riittävyttä.

Yritysten erityisrahoituksen puolella Finnvera Oyj:n vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan pääomittamista varten esitetään Valtiontakuurahastoon siirrettäväksi 650 miljoonaa euroa. Rahastovarauksella varaudutaan tilanteeseen, jossa Valtiontakuurahastossa jäljellä olevat varat eivät riittäisi Finnveran vientitakuu- ja erityistakaustoiminnasta syntyvän tappiollisen erillistuloksen kattamiseen. Finnveran vientitakuuvastuista suuri osa liittyy tuleviin alustoimituksiin. Kun nuo kokonaisvastuut ovat 22,4 miljardia euroa, niistä alus- ja telakkavastuiden osuus on 11,5 miljardia euroa. Risteilyalan tulevaisuusnäkökymät ovat nyt kohenemassa, ja näyttää sikäli hyvältä, että mitään laajoja tappioita ei lähiaikoina realisoidu.

Kuntien järjestämään sosiaali- ja terveydenhuoltoon esitetään tärkeä kehittämismääräraha, 39 miljoonaa euroa, lasten ja nuorten tukitoimiin, joilla lievennetään koronavirusepidemian aiheuttamia haittoja. Määrärahasta käytetään 16 miljoonaa euroa mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen ja 23 miljoonaa euroa päihdeongelmaisten hoi-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

toon ja kuntoutukseen liittyvien palvelujen parantamiseen. Tämä on siis osa sitä 111 miljoonan euron kokonaistukipakettia lasten ja nuorten koronatilanteen jälkien paikkaamiseen.

On erittäin tärkeää vähentää tehokkaasti hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, sillä koronaepidemia on aiheuttanut mittavan hoitovelan sekä perustason palveluissa että erityistaloudella etenkin niillä alueilla, jotka ovat eniten kärsineet koronaepidemiasta. Tänne tulee nyt kohdennettua määrärahaa 45 miljoonaa euroa, ja valiokunta kiinnittää erityistä huomiota mielenterveyspalveluihin liittyvään hoitovelkaan ja painottaa, että palvelujen saatavuutta on parannettava ja hoitoonpääsyä nopeutettava. Valiokunta muistuttaa, että hallitus on vuoden 21 budjettiriihessä sitoutunut siihen, että hoito- ja palveluvelkaa puretaan 450 miljoonaa euroa kokonaisuutena vuosina 21—23. Hoitovelan vähenemistä ja siihen osoitettujen resurssien riittävyttä on jatkossa seurattava ja arvioitava.

Kokonaisuutena valiokunta päätösehdotuksessaan esittää, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen 95/21 valtiopäiville sisältyvän ehdotuksen vuoden 21 kolmanneksi lisätalousarvioksi mietinnössä todetuin muutoksin ja että eduskunta päättäisi, että vuoden 21 kolmatta lisätalousarviota sovelletaan 1. heinäkuuta alkaen. Mietintöön sisältyy kaksi vastalauseetta. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Heinonen.

14.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvä ministeri ja hyvät edustajakollegat! Teen alkuun kokoomuksen ja kristillisdemokraattien yhteisen vastalauseen mukaisen muutosehdotuksen.

Pääministeri Sanna Marinin vasemmistohallitus on rikkonut kaikkien edeltäjiensä ennätykset velanotossa. Velanotosta osa on ollut hyvinkin perusteltua koronakriisin hoidolla ja siitä selviämiseksi. Nyt kuitenkin näyttää siltä, että velkaralli jatkuu koronan jälkeenkkin, ja vastuullisen taloudenpidon satamana pidetty kehysriihikin muuttui kevään korvalla velkariihiksi. Kaikkiin ongelmiin tämä vasemmistohallitus on ratkaisuksi esittänyt ja päättänyt aina lisävelanoton. Sata miljoonaa sinne, miljardi tuonne ratkaisi kaikki ongelmat ja myös vasemmistohallituksen sisäiset erimielisyydet ja kasassa pysymisen. [Antti Lindtman: Puhutteko kokoomuksen vaihtoehtobudjetista?] Hallituspuolueet käytännössä taivuteltiin pysymään mukana antamalla rahaa kullekin tärkeisiin edunvalvontakohteisiin.

Suurin kritiikkimme onkin kohdistunut koko ajan siihen, että hallitukselta puuttuu yhteinen tahtotila palauttaa julkinen talous kestäväälle uralle ja saada tämä velkaantuminen hallintaan. Ikiaikaiset hyvän taloudenpidon suitset eli julkisen talouden kehykset rikottiin ensi kertaa historiassa keskustalaisen valtiovarainministerin Matti Vanhasen johdolla, ja nyt ei kyse ollut enää koronasta vaan isolta osin päättämättömyydestä ja hallituksen sisäisistä ristiriidoista. Vaikeat mutta väistämättömät päätökset sysättiin eteenpäin rahoittamalla ne lisävelanotolla lasten ja lastenlastemme piikkiin. Kahden vuoden saldo on pian jo 30 miljardia euroa lisää velkaa, ja se vastaa vajaata puolta maamme yhden vuoden menoista. Eikä kyse ole siis pelkästään koronasta, vaan jo edesmennyt pääministeri Antti Rinteen hallitus päätti ennen koronaakin tehdä vuodelle 2020 budjetin, joka paisutti valtion menoja 2,1 miljardilla eurolla pysyvillä menoilla.

Maamme talous näyttää nyt kasvavan, ja tänä vuonna erittäin hyvällä vauhdilla. Tämän vuoden kasvuksi on arvioitu 2,9 prosenttia ja ensi vuodelle vieläkin suurempaa, 3 prosentin talouskasvua. Ekonomisti Sami Pakarinen kirjoittikin Twitterissä, että nyt kun maam-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

me talous kasvaa taas vauhdilla, tähän hyvinolontunteeseen on valitettavan helppo tuudittautua. Pakarisen mukaan maamme ajelehtiikin ilman selkeää ja ennakoitavaa suunnitelmaa ja sama taktiikka näyttää olevan julkisen talouden hoidon suhteen: ”Mitään uskottavaa suunnitelmaa ei tällä vasemmistohallituksella ole asioiden kuntoon laittamiseksi.” Pakarinen veti vaikean tilanteen yhteen toteamalla: ”Koronakriisin tuoma mahdollisuus uudistuksiin jätettiin käyttämättä, ja perintönä on vanhat vaivat, lisää velkaa ja hyvin heikko julkinen talous.” Huolestuttavinta tässä onkin vielä se, että tämä kasvupyräys on jäämässä lyhyeksi. Jo vaalivuonna 23 bkt:n kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin, mikä heijastaa ikääntyvän talouden vaikeita pidemmän aikavälin kasvuedellytyksiä. Ekonomisti päättikin keskustelunavauksensa puhuttelevasti kysyen: ”Minähän vuonna Suomeen saadaan hallitus, joka lopettaa julkisen rahan tuhlailun ja saa velkasuhteen pitkällä aikavälillä lasku-uralle? Yhtälö vaikeutuu päivä päivältä enemmän.” Itse uskon, että taloudenpidon ryhtiliike vaatii uudet eduskuntavaalit, eli vastaus on, että aikaisintaan keväällä 23.

Pitää muistaa, että jokainen prosenttiyksikkö valtionvelan koroissa kasvattaa maamme kuluja nyt jo noin 1,7 miljardia euroa. Jos korot nousisivat muutamankin prosenttiyksikön tulevana vuosina, niin se heikentää maamme julkista taloutta oleellisesti lisää. Aivan realistinen kolmen prosenttiyksikön koronnousu nostaisi veronmaksajille koituvan laskun 5 miljardiin euroon tulevana vuosina. Siksi pitäisi osata, arvoisa vasemmistohallitus, ja myös uskaltaa, arvoisa keskusta, tehdä muutakin kuin nostaa lisää velkaa.

Olemme huolissamme hyvinvointiyhteiskuntamme palveluiden tulevaisuudesta. Ilman kestävä julkista taloutta meillä ei ole maailman parasta peruskoulua, ei terveydenhuoltoa, ei vanhuspalveluita, varhaiskasvatusta, sujuvaa joukkoliikennettä ja muitakaan yhteiskunnan palveluita. Hyvinvointi syntyy, arvoisa vasemmistohallitus, vain suomalaisesta työstä, osaamisesta, ahkeruudesta ja yrittämisestä. Hyvinvointiyhteiskunnan pelastaminen edellyttää... [Puhemies koputtaa] — 7 minuuttia?

Puhemies Anu Vehviläinen: 5. Nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään 5 minuuttia.

Arvoisa puhemies! Tämä puhujakorokkeen kello nyt onkin näköjään väärässä. — Mutta tuli tässä annettua sen verran kyytiä tälle vasemmistohallitukselle, että varmasti selväksi tuli, että tällä tavalla ei suomalainen hyvinvointiyhteiskunta tule selviämään.

Kokoomuksen ja kristillisdemokraattien yhteinen vastalause pitää sisällään yhteensä 11 lausumaehdotusta, ja eduskunta äänestää, arvoisat vihreät, vielä tällä viikolla ennen juhannusta siitä, saadaanko Suomeen kauan odotettu terapiatakuu.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja tässä otetaan vielä kaksi etukäteen varattua puheenvuoroa. Sen jälkeen ministeri Saarikko, ja sitten siirrymme debattiin. — Ja ministeri... Anteeksi, edustaja Kopra, olkaa hyvä. [Ben Zyskowicz: Tuleva ministeri Kopra! — Jukka Kopra: Kiitoksia, edustaja Zyskowicz!]

14.21 **Jukka Kopra kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa lisätalousarviossa on menolisäyksiä, jotka liittyvät muun muassa koronapandemian välittömiin kustannuksiin sekä yritysten pelastamiseen tarkoitettuihin menoihin. Uusia menoja syntyy noin 2,1 miljardia euroa, ja tulot pienenevät noin 185 miljoonalla. Talouden tasapaino heikkenee 2 357 miljoonalla eurolla, ja tämä summa katetaan uudella velalla.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Ymmärrän kyllä, että poikkeustilanteessa on jouduttu ottamaan jopa velkaa, jotta kaikki saadaan pidettyä yhteiskunnassa mukana. Sitä on vaikea ymmärtää, ettei hallitus tosiasiassa laita tikkua ristiin taloutemme rakenteiden tehostamiseksi, elinkeinotoiminnan kasvun tukemiseksi ja sitä kautta tulojen aikaansaamiseksi. Johtuuko tämä laiskuudesta, pelosta vai osaamisen puutteesta? Nousukausi on maailmalla alkanut, niin myös Suomessakin. Nyt olisi ainutlaatuinen mahdollisuus olla kunnolla imussa mukana ja saada Suomen kansan hyvinvoinnin perusta, valtiontalous, suotuisaan kehitykseen ja paremmalle tolalle.

Suomella on kuitenkin kasvuhaaste, ja Suomen Pankinkin mukaan parin kasvuvuoden jälkeen raskaat talouden rakenteet kukistavat kasvun Suomessa jo vuonna 2023 noin prosentin tasolle. Huomautan, että muualla, esimerkiksi Ruotsissa, kasvun ennustetaan jatkuvan vuodesta 23 eteenpäinkin melko railakkaana. Sama ilmiö on muissa Pohjoismaissa. Suomi on jo pudonnut tämän saamattomuuden, uudistuskäyvyyden ja velaksi elämisen johdosta pohjoismaisesta kelkasta. Näemme vertailumaistamme enää vain peräpeilin emmekä kauaa enää sitäkään, sillä jääme koko ajan enemmän jälkeen, kiitos vasemmistohallituksen saamattomuuden ja hövelin velkarahan jaon hallituspuolueiden lempikohteesiin.

Sitä ihmettelen, että vaikka valtiontalouden kokonaismittakaavassa velkarahan jakamiselle ei tunnu olevan esteitä, niin hallitus kuitenkin leikkaa esimerkiksi poliisilta tänä vuonna rahaa. Miksi ei turvallisuuteen haluta panostaa, kun sen suhteen meillä on ilmeisiä haasteitakin? Suomi ja suomalaiset ansaitsevat parempaa. Suomen hyvinvointi turvataan vahvalla valtiontaloudella, ja se saadaan terveelle pohjalle tekemällä toimia, joilla nousukauden kasvuun päästään mukaan. Se kuitenkin edellyttäisi, että talousjärjestelmäämme ja menorakenteitamme trimmataisiin tehokkaammiksi. Kyseessä on toki haastava tehtävä, mutta toimia ei tarvitse keksiä itse, sillä keinot on kirjoitettu — pitää olla rohkeutta ottaa ne käyttöön. Eri asiantuntijaryhmät ja ministeriöt ovat laatineet lukuisia selvityksiä toimista, joilla maamme talouden suorituskyky saadaan pohjoismaiselle tasolle ja lisää työpaikkoja työttömille.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on sitouduttu lopettamaan velkaantumisen. Voisiko hallitus myöntää, että tästä tavoitteesta on luovuttu? Sen sijaan vasemmistohallitus porskuttaa velanotossaan niin, että tanner tömisee ja aittaa kaatuu, eli kehysbudjetoinnista on luovuttu, ja kehyksiä rikotaan koko ajan. Surullisinta tässä on se, että vasemmistohallituksen ohjelmassa on annettu lupaus sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Siellä lukee: "Emme halua myöskään elää tulevien sukupolvien kustannuksella: sen vuoksi sitoudumme 75 prosentin työllisyysasteeseen ja siihen, että julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023." Hieno lupaus, mutta se ei toteudu. Minä kysyn: miksi te ette edes yritä?

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Heinosen esittämää kokoomuksen ja kristillisdemokraattien yhteistä muutosesitystä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

14.24 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvio on kooltaan suuri. Lisämenoja on 2,2 miljardia euroa. On kuitenkin huomattava, että summasta pääomituksia on yhteensä noin 850 miljoonaa euroa. Lisätalousarvion taustalla vaikuttavista tekijöistä suurin on edelleen korona. Koronan hoitaminen maksaa, mikä näkyy vielä tässä arviossa. Jos koronatilanne paranee toivotulla tavalla, syksyllä lisärahoitusta koronatoimiiin ei enää tarvita. Tehtävämme on hoitaa samalla oppimisen ja hyvinvoinnin vajetta.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Arvoisa puhemies! Keskeinen osa tätä lisätalousarviota on Suomen kestäväen kasvun ohjelman käynnistäminen. Tuo ohjelma luo suuntaviivoja Suomen tulevaisuudelle ja kestäväälle kasvulle. Siinä muun muassa ohjataan vaikuttavia panostuksia tutkimukseen ja osaamistason nostamiseen. Kestäväen kasvun ohjelma auttaa meitä kasvun aaltoon mukaan.

Kolmas lisätalousarvio suuntaa jatkuvan oppimisen kokonaisuuteen yhteensä 9,7 miljoonaa euroa. Tämä tulee aitoon tarpeeseen. Osaaminen turvaa Suomen tulevaisuuden. Jatkuvan oppimisen uudistus tähtää siihen, että kaikilla kansalaisilla on työelämän ja merkityksellisen elämän edellyttämät tiedot, taidot ja osaaminen. Pitkällä juoksulla kansamme osaamistaso nousee. Yhtä tärkeää on se, että myös työllisyysaste nousee. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden 25—64-vuotiaiden määrä ja osuus kasvavat. Perusasteen jälkeistä tutkintoa vailla olevien 25—64-vuotiaiden määrä ja osuus sen sijaan vähenevät.

Jatkuva oppiminen tähtää siihen, että jokainen kehittää osaamistaan työuran aikana. Jokaisen tulee voida uudistaa osaamistaan ennakoivasti, jotta työssä kehittyminen, työllistyminen uusiin tehtäviin työelämän muutosten keskellä ja uralla eteneminen on mahdollista. Näin osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista. Osaava työvoima tukee maamme kestäväen kasvua, innovaatioita ja kilpailukykyä ja sitä kautta kansalaisten hyvinvointia. Työnantajat saavat osaavaa työvoimaa eri puolille maata. Osaajapula ei ole enää yritysten kasvun esteenä. Työyhteisöt muodostuvat ja kehittyvät sellaisiksi, että siellä tuetaan uuden oppimista ja itsensä kehittämistä.

Nämä ovat hyviä tavoitteita, joiden toteuttamiseen saamme nyt varoja. 2 miljoonaa euroa kohdentuu jatkuvan oppimisen digitaaliseen palvelukokonaisuuteen. On tarpeen saada ohjaus ja neuvonta, täsmäkurssit ja kaikki koulutustarjonta samalle alustalle. 2 miljoonaa euroa kohdentuu korkeakoulutuksen digitalisaatioon ja joustavan oppimisen vahvistamiseen. Tätäkin tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Kestäväen kasvun ohjelman hankkeiden aloittamiseen on lisätalousarviossa varattu rahaa, joka rahoitetaan vielä tässä vaiheessa valtion velalla. Suomi tulee kuitenkin saamaan EU:sta rahaa kestäväen kasvun ohjelmaan. Lisätalousarviossa panostetaan myös muuten koulutuksen tukemiseen. Vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille ehdotetaan 5:tä miljoonaa euroa koronavirustilanteesta aiheutuvien vaikutusten tasoittamiseen. Kaiken kaikkiaan koronavirustilanteesta aiheutuneiden vaikutusten lieventämiseen koulutuksessa ehdotetaan 64:ää miljoonaa euroa. Näitä panostuksia voi kuvata merkittävinä, ennen kaikkea tarpeellisina. Koulutukseen on nyt syytä panostaa. Se luo todellisen kestäväen perustan tulevaisuuteen.

Kiitos hallitukselle kestäväen kasvun ja osaamisen tukemisesta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko, 5 minuuttia, ja sen jälkeen debatti.

14.29 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Ja erityisesti hyvät valtiovarainvaliokunnan jäsenet — lämmin kiitos puheenjohtajalle ja koko valiokunnalle tämän kolmannen lisätalousarvioesityksen ruotimisesta ja viisaista havainnoistanne sitä koskien! Kiitos myös kritiikistä, jota oppositio täällä railakkain ja voimakkain sanakääntein esitti.

Ehkä palaan vielä kuitenkin siihen, mikä tämän lisätalousarvion taustatekijä oli ja on. Sen yhteinen nimittäjä on korona ja sen aiheuttamat lisämenotarpeet. Toivoin lähetekeskustelussa tovi sitten, että tämä jäisi tässä mittakaavassa lajinsa viimeiseksi. Tarkoitin sitä, että tämän lisätalousarvion jälkeen voisimme suunnata yhdessä energian, ajattelumme ja

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

uudistamisen hengen koronan jälkeiseen kasvuun vahvistamiseen. Siltä osin, arvoisa puhemies, tilanne näyttää nyt erittäin hyvältä. Koko maassa tautitilanne on rauhoittunut, minkä ansiosta ravintoloiden, tapahtumien ja myös matkailun avautuminen etenee myönteisesti.

Valtiovarainministeriön tuore ennuste taloudesta kertoo, että talouden elpyminen on voimakasta tämän vuoden loppupuolella sekä vielä ensi vuonna. [Ben Zyskowiec: No siten sitä elvytystä lisää!] Kansainvälinen talous tukee Suomen kasvua, samoin yritysten investointiuutiset ja kotitalouksien luottamusta talouteen mittaavat kyselyt. Työllisyysasteikin palautuu nopeasti koronakriisiä edeltävälle tasolle.

Koronan jälkeisessä ajassa hallituksen tehtävä on osaltaan varmistaa, että Suomi pääsee mukaan talouden kasvun vauhtiin ja ennen kaikkea pysyy siinä vauhdissa koko tämän alkavan vuosikymmenen. Tämä on julkisen talouden kestävyyskannalta välttämätöntä. Yhden vuoden kasvupyrähdys ei tähän tavoitteeseen riitä.

Arvoisa puhemies! Vastalauseissa on kannettu huolta velkaantumisesta, ja jaan tämän huolen. Opposition vastalauseet ovat kuitenkin jokseenkin yliampuvia. Kaikki tämän lisätalousarvion menoerät ovat kertaluonteisia, ja tarpeet poistuvat, kun pääsemme koronasta eroon. Lisäksi mukana on ympäristön kannalta kestävä kasvua vauhdittavia toimia sekä tki-panostuksia, joista tänään eduskuntapuolueet juuri keskustelivat pääministerin kutsusta parlamentaarisisessa ryhmässä, ja nyt tässä keskustelussa mukana olevat lisätalousarvion tki-panostukset rahoitetaan EU:n elpymisvälineen kautta.

Koronakriisi nosti Suomen valtion velkasuhteen reilusti yli EU:n 60 prosentin rajan, joka oli aiempi tavoitteemme. Nyt tavoite on vakauttaa velan suhde bruttokansantuotteeseen noin 75 prosentin tasolle. Tämä on tietysti erinomainen askel myös kohti kestävyysvajeen umpeen kuromista tällä vuosikymmenellä, mitä oppositio vastalauseissaan oikeutetusti perää. Velkasuhteen vakauttamista varten hallitus on sopinut talouden kestävyystiekartasta, jonka konkretisointi on hallituksen esityslistalla. Velan hallintaan tarvitsemme menokuria, hiukkasen veronkiristyksiäkin, mutta ennen kaikkea kasvua vauhdittavia uudistuksia ja parempaa työllisyyttä. Hallituksen menoleikkaukset on täällä jo puitu, ja verotarkaisut selviävät syksyllä. Opposition menokuriehdotuksia vielä odottelemme.

Arvoisa puhemies! Oppositio on tukenut hallitusta hyvin korona-ajan toimissa, siitä kiitos. Mutta yhtä lailla tukea ja sparrausta tarvitaan koronan jälkeisessä ajassa. Pitkäjänteiseen, vahvaan kasvuun pääsemiseen tarvitaan päättäjiltä ja etujärjestöiltä rohkeutta uudistua työllisyyden edistämiseksi, yrityksille ja omistajille lupaa vaurastua, sen myötä kykyä investoida sekä myös nuorille luottamusta perheellistyä.

Hieman ihmettelen kuitenkin opposition näkemystä siitä, että hallitus ei olisi käyttänyt tehokkaan veropolitiikan keinoja. Tämä hallitus on tehnyt hyvin yritysmuuntoista veropolitiikkaa. Teollisuuden sähkövero alennettiin EU:n minimitasolle tämän vuoden alusta alkaen. Kone- ja laiteinvestoinnit saa vähentää verotuksessa hyvin etupainotteisesti tuplapoistojen ansiosta, mikä voi alentaa uusia kone- ja laitehankintoja tekevien yritysten investointivuoden yhteisöverotaso merkittävästi. Lisäksi on otettu käyttöön määräaikainen tutkimusyhteistyökannustin, ja syksyllä on sovittu päätettäväksi laajemmasta kannustimesta.

Arvoisa puhemies! Parlamentaarista yhteistyötä tarvitaan nyt juuri tänään esille nousseessa tki-rahoituksen tason nostamisessa uudelle tasolle. Mikäli julkisen tki-rahoituksen taso nousee kohti 4:ää prosenttia bkt:stä, se edellyttää uudistuksia, jotta velan suhde kansantuotteeseen pysyy vakaana. Suomen kasvu uhkaa, hyvät kollegat, tyrehtyä etenkin osaavan työvoiman saatavuuteen. Tärkeimpiä ovat siksi toimet työvoiman tarjonnan lisäämiseksi sekä koti- että ulkomailta. Kotimaassa tähän vastaavat työllisyyspalveluiden mit-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

tavat rakenneuudistukset, joiden arvon soisin oppositionkin hallitukselle tunnustavan, sekä työ jatkuvan oppimisen hyväksi. Lisäksi tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa sujuvamaksi erityisosaaajien ja muiden osalta. Alueellisen saatavuusharkinnan lieventämisen alueellisilla kokeiluilla on parhaillaan hallituksen esityslistalla paikkansa.

Lisäksi haluan, puhemies, ihan lopuksi todeta vielä erittäin myönteisenä asiana, että sote-uudistus näyttää eduskunnassa olevan loppusuoralla ja pääsemässä maaliin. Se osoittaa Suomen valtion luotonantajille, että meillä on [Puhemies koputtaa] sittenkin päätöksentekokykyä ja pystymme tekemään [Puhemies koputtaa] merkittäviä rakenteellisia uudistuksia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää debattissa puheenvuoron, nousemaan ylös ja V-painiketta käyttäen pyytämään puheenvuoroa. — Ensimmäisen vastauspuheenvuoron käyttää edustaja Vähämäki.

14.35 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! Itse en näkisi, että opposition tekemät vastalauseet ovat millään lailla yliampuvia. Ehkä se keskeinen huomio, mikä meidän omassa vastalauseessamme on, liittyy siihen, että jos nyt käy niin, että maailmalla talouskasvu lähtee laajamittaisesti käyntiin mutta jostain syystä se ei Suomessa kuitenkaan lähde — ja tämä maailmalla tapahtuva talouskasvu nostaa myöskin kansainvälisesti inflaatiolukemat hyvinkin sinne yli 2—3:n lukemiin, Yhdysvalloissahan on noustu jo päälle 4:n — niin tämä saattaisi aiheuttaa sen ongelmatiikan, että Suomen valtion lainanhoitomenot kasvavat huomattavasti, ja se sitten heikentäisi valtion taloudellista liikkumatilaa ja muun muassa näitä t&k-panostuksia, mistä on tänäänkin keskusteltu. Mielestäni nämä t&k-panostukset, mitä tässä tehdään, ovat ihan hyviä, ja akkuekosysteemiin laitetaan 40 miljoonaa, se on hyvä satsaus. Mielestäni valtion pitäisi valita voittaja, ja se voittaja saattaisi olla tämä akkuekosysteemi, mihinkä pitäisi jatkossa laittaa lisää panostuksia. Suomen t&k-panostuksista yli puolet menee tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] kolmelle tukijalalle, kolmelle toimialalle. [Puhemies koputtaa] Tämä on ongelma. Me ollaan liian kapealla pohjalla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

14.37 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy antaa tunnustus sekä valiokunnalle että lisäbudjetin esitelleelle ministerille. Tämä täytyy nähdä osana koronajatkumoa, korona-ajan talous- ja työllisyyspolitiikkaa ja myöskin hyvinvointipolitiikkaa. Ja kyllä näyttää siltä, että tulokset puhuvat puolestaan. Tämän hallituksen talouspolitiikka näyttää toimivan. Siis Suomi on noussut esimerkiksi IMD:n kilpailukykyvertailussa korkeimmalle sijalle sitten vuoden 2009. Näin korkealla se ei kertaakaan ole ollut, kun kokoomus on ollut hallituksessa, 2010-luvun jälkeen. Teollisuuden kiinteät investoinnit ovat nousemassa historian korkeimmalle tasolle. Tutkimus- ja tuotekehitysinvestoinnit yrityksille ovat nousemassa 12 prosenttia. Kun katsoo näitä kasvulukuja, näyttää siltä, että tämä hallituksen talouspolitiikka toimii [Puhemies koputtaa] ja sen vuoksi velkaantumisen tulee taittumaan vuonna 25.

Palaan muihin asioihin myöhemmin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

14.38 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän valtiovarainministeriä rakentavasta asenteesta. Se koskee myös huoltamme siitä, erityisesti lastemme kannalta, miten julkisen talouden velkaantuminen kannetaan. Kuitenkin joutuu olemaan aidosti huolissaan, koska hallituksen oman taloussuunnitelman mukaisesti valtion velkasuhde ylittää jopa 100 prosentin rajan näillä näkymillä vuoteen 2040 mennessä ja hetken tasaantumisen jälkeen velkaantuminen kiihtyy heti vuosikymmenen puolivälin jälkeen, vaikka näitä vähäisiä toimia, mitä hallitus on tekemässä, toimeenpantaisiin kokonaisuudessaan. Teidän piti asettaa jo viime syksyn päätöksissä tänä vuonna rajat velkaantumiselle. Sen jälkeen on tullut noususuhdanne. Kuten Vähämäki totesi, se lisää inflaatio- ja korkojen riskiä. Mihän ihmeeseen nyt tarvitaan, valtiovarainministeri, velkaelvytystä? Tämä on antikeynesiläistä politiikkaa, että kiihdytetään velkaantumista samalla, kun olemme historiallisessa nousukaudessa. [Puhemies koputtaa] Siksi nyt täytyisi pystyä tekemään vaikeat päätökset, jotta lapsillamme olisi mahdollisuus ylläpitää hyvinvointivaltiota.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Pirttilahti.

14.39 **Arto Pirttilahti kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa valtiovarainministeri totesikin, niin toivottavasti tämä olisi lajinsa viimeinen sellainen lisätalousarvio, jossa on näin vahva koronahoitopainotteisuus. Todellakin tästä on valtaosa vielä koronaan liittyviä asioita, ja sitten myös kun tässä puhutaan elinkeinotoiminnan kehittämisestä, niin niittenkin nostaminen osaltaan. Esimerkiksi tämä telakkatuki tai sanotaan vientiluottotakuiden nostaminen on juurikin siltä varalta, että meidän telakat toimivat, jos sieltä tulee vielä lisää vastuita Suomelle.

Muun muassa tämä tki-asia on tosi tärkeää nostaa ylös, niin kuin tänään on tosiaan keskusteltu, mutta yritysten saaminen myös siihen vauhtiin mukaan on varmaan yksi asia. Jos tästä saadaan nyt hyvä koronatilanne ja elinkeinot lähtevät nousuun, niin on silloin hyvä antaa ruiske myös elinkeino- ja tki-toimintoihin, niin että saadaan myös lisää kannattavaa elinkeinotoimintaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Essayah.

14.40 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri vähän moitiskeli oppositiota railakkaasta kritiikistä, mutta kyllä jos katsoo näitä opposition vastalauseita, niin näissä nimenomaisesti näkyy, että me tuemme hallitusta näissä koronatoimenpiteissä. Emme me niitä ole lähteneet kritisoimaan itsessään. Ja jos katsoo näitä määrärahaakohtia, niin eihän täällä ole sen kummemmin lisäyksiä kuin vähennyksiäkään niihin.

Sen sijaan olemme huolissamme talouden isosta kuvasta ja myöskin siitä, ollaanko nyt suhdannepoliittisesti tekemässä oikea-aikaisia toimenpiteitä. Siinä mielessä toivoisinkin, että valtiovarainministeriössä suhtaudutaan ymmärryksellä myöskin tähän opposition kannustavaan kritiikkiin. Jos ajatellaan nyt tätä talouskasvua, niin ennen kaikkea meidän talouskasvu tarvitsee tuottavuuskasvua, ja nyt jos katsotaan sitten näitä talouden tunnuslukuja, jotka ministeriö itsekin on tuottanut, niin kyllähän se on huolestuttavaa, että jos tämä velkaantumisen vauhti edelleenkin jatkuu tällaisena, niin me ollaan 100 prosentin rajan yli jo 2040, ja toisaalta sitten on myöskin tämä 8 miljardin kestävyysvaje. [Puhemies koputtaa]

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Näihin pitää nyt hakea niitä ratkaisuja. [Puhemies koputtaa] Tämä iso kuva on saatava kuntoon.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Suomela.

14.42 **Iiris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Ilo palata vanhempainvapaalta ja löytää tämä puheenvuoronappi nyt täältä käyttöön.

Kokoomus tahtoo puhua lapsista — puhutaan sitten lapsista. Tilannehan on kääntynyt hälyttäväksi koronakriisin aikana, eikä se ole sillä korjaantunut, että talous on noussut kasvuun. Puolella nuorista ja opiskelijoista on uupumusta ja mielenterveyden oireilua. Oli järkyttävää lukea koronakriisin aikaan viestejä siitä, miten nuoret nukkuvat pahimmillaan psykiatrisen osaston lattialla, kun sängyt eivät riitä hoidon takaamiseksi. On aivan ilmiselvää, että tämän kriisin ratkaisussa kestää vielä pitkään. Näin syvistä mielenterveysongelmista, oppimisen ongelmista, neuvolakäyntien perumisista, lastensuojelun tarpeen lisääntymisestä ei hetkessä nousta, [Ben Zyskowiczin välihuuto] ja tähän nyt hallitus panostaa yli 100 miljoonaa euroa. Katsotaan siis tämän lisätalousarvion sisältöjä eikä vain maalailta mielikuvia. Täällä sisällössä on nimenomaan niitä toimia, joilla pyritään vastaamaan tähän lasten ja nuorten kriisiin. Me tiedämme, että ilman heitä tällä maalla ei ole tulevaisuutta, [Puhemies koputtaa] ei ole työllisyyttä eikä ole myöskään taloudella vakaata pohjaa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

14.43 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Suomela luetteli koronan aiheuttamia kiistattomia ongelmia, ja niitä on todella vakavia, esimerkiksi sote-palveluihin liittyviä ongelmia pääkaupunkiseudulla ja Helsingissä. Senpä takia hallitus tässä sote-uudistuksessa leikkaa näiden alueiden rahoitusta verrattuna siihen, että tätä uudistusta ei olisi tehty. [Timo Heinonen: Ohhoh!]

Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraatit ovat kovasti olleet kokoomuksen kimpussa, kun olemme arvostelleet menokehysten historiallista ylittämistä. Niinpä esimerkiksi kansanedustaja Guzenina, joka nyt ei valitettavasti ole paikalla, sanoi tiedotteessaan 29.5., että kokoomus vaati vastikään hallitusta tekemään peräti miljardin euron leikkauksen ihmisten palveluihin.

Arvoisa rouva puhemies! Yksiselitteisesti: tämä ei pidä paikkaansa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

14.44 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulipa hyvään aikaan tämä puheenvuoropyyntö... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Mikrofonni päälle, kiitos. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei tarvitse laittaa mikrofonia!]

Pyynnöstä pistetään myös mikrofonni päälle. — Arvoisa puhemies! Tulipa hyvään aikaan tämä puheenvuoropyyntö. Paitsi että olisin kiittänyt hallitusta ja ministeriä siitä, että

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

nyt pidetään huolta lapsista ja nuorista tässä lisäbudjetissa, olisin kyllä myös halunnut kysyä kokoomukselta ihan tätä samaa perusteltua kysymystä, minkä Zyskowicz äsken tuossa jo esiin toi. Nimittäin onhan niin, että kun teidän puheenvuorojanne kuuntelee yksi toisen jälkeen, te sanotte, että kehyksessä olisi pitänyt pysyä ja sitä ei olisi saanut ylittää. No mitäpä tämä tarkoittaa? Tämä tarkoittaa, että te vaaditte tosiasiaa nimenomaan kehysmenoihin miljardin leikkausta. [Välihuutoja] Kylläpä me pari viikkoa sitten, kun käsitelimme asiaa täällä, yritimme kuunnella oikein tehostetusti, että no, mikä se kokoomuksen oma leikkauslista on, koska lienee selvää, että voimme kysyä teiltä, mistä te leikkaisitte. [Puhemies koputtaa] Edustaja Mykkänen kovasti oli sanovinaan, mikä se on, mutta kyllä se tosiasiaa vaalien alla piilossa pysyi. [Puhemies koputtaa] Nyt on tilaisuus esittää se.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

14.45 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän valtiovainvaliokunnan ryhmän vastalause viime perjantaina kuvaa kokonaisuutensa siitä, miten toimisimme talouspolitiikassa toisella tavalla. Tekisimme monia muutoksia. [Pia Viitanen: Niin, kertokaa nyt!] Lisäksi olen tänään julkaissut blogin, jossa käyn läpi myös esimerkin siitä, miten kehysmenojen tasoa voitaisiin ensi vuonna tiputtaa se hieman yli 900 miljoonaa euroa ja sitten 2023 itse asiassa reippaasti enemmän kuin se, mitä kehukseen palaaminen vaatisi.

Samalla toteuttaisimme terapiatakuun, lisääisimme poliisihenkilöiden määrää, emme leikkaisi palveluista, emme kuntien valtionosuuksista. Tulonsiirtoja keventäisimme, tekisimme työllisyysreformit, joilla ihmisiä saadaan töihin eikä tekohengitetä nostamalla etuustasoja.

Se on esimerkinomainen laskelma, ja tietysti meidän vaihtoehtobudjetti sisältää paljon enemmän muutoksia menokehysten sisällä, mutta ne ovat sitten toinen asia, niin että turha väittää, että emme tässä toteuta jotain, minkä vaihtoehtobudjetissa teemme, [Puhemies koputtaa] koska teemme sen määrärahojen sisäisillä muutoksilla.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lohikoski.

14.47 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskellä kriisiä vastuullista talouspolitiikkaa on ollut ja on yhä varmistaa, että ihmisistä pidetään huolta ja että kriisin yli päästään mahdollisimman pienin vaurioin. Vasemmistoliitto korostaa, että on erittäin tärkeää, että hallitus nyt määrätietoisesti purkaa koronan jättämää hoitovelkaa ja oppimisvelkaa. Ihmisten hyvinvointi on myös edellytys talouden elpymiselle ja pidemmän aikavälin kestävyydelle.

Tällä lisätalousarviolla tartutaan koronan lapsille ja nuorille aiheuttamaan oppimisvelkaan ja mielenterveysvelkaan. Koronan vaikutuksia lievennetään nyt yli 100 miljoonan euron lasten ja nuorten tukipaketilla, josta suurin osa kohdentuu varhaiskasvatukseen ja kouluihin. Kokoomus täällä on peräänkuulluttanut aiemmin myös rakenteellisia uudistuksia, ja kuitenkin olette vastustaneet historiallista oppivelvollisuuden laajentamista [Timo Heinosen välihuuto] ja nyt vastustatte myös kauan valmisteltua sote-uudistusta. Nämä ovat aivan keskeisiä [Puhemies koputtaa] uudistuksia, joiden avulla vahvistetaan [Puhemies koputtaa] myöskin suomalaisten osaamista ja hyvinvointia. [Timo Heinonen: 4 000 jäi ilman opiskelupaikkaa teidän ohjelmalla!]

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika! — Edustaja Kankaanniemi.

14.48 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus otti viime vuonna velkaa 18,4 miljardia, ja tämän lisäbudjetin myötä summa tänä vuonna nousee 14,4 miljardiin eli yhteensä noin 33 miljardiin. Sen lisäksi hallitus on ottanut EUTukipaketin kautta vastuuta veronmaksajille 6,5 miljardia eli kaiken kaikkiaan kahdessa vuodessa noin 40 miljardia tuleville nykyisille ja tuleville veronmaksajille lisää velkaa. Me hyväksymme sen, että koronasta johtuvat menot on otettu lainana, ja näin ne hoidetaan, mutta vaikka tässä lisäbudjetissa on kysymys pääosin koronasta ja kertaluonteisista menoista, niin hallituksen olisi mielestämme pitänyt avata budjetti sillä lailla, että esimerkiksi vastikkeetta [Puhemies koputtaa] maasta ulos meneviä määrärahoja olisi nyt leikattu [Puhemies koputtaa] ja niillä rahoitettu myös [Puhemies: Aika!] osa näistä menoista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kulmuni.

14.49 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me varmasti käymme tätä julkisen talouden kehyksiin liittyvää keskustelua myös vielä tämän istuntokauden aikana liittyen julkisen talouden selontekoon. On totta kai hyvin poikkeuksellista, että koko vaalikautena ei päästä niihin aiottuihin, alkuperäisiin kehyksiin, ja kieltämättä myös Valtiontalouden tarkastusvirastohan on ottanut tähän asiaan kantaa, että kehysmenettely on ollut uskottava ja hallituksen täytyy sitä pystyä vahvistamaan, ja tämä on tietenkin tärkeä viesti. [Ben Zyskowicz: Hyvä!] Siitä voisin myös ministeriltä kysyä: kuinka huolehditaan sen kehysjärjestelmän uskottavuudesta, joka on kuitenkin hyvin palvellut Suomea pari vuosikymmentä?

Tietenkin lappilaisena kansanedustajana tässä lisätalousarviossa olen iloinen siitä, että Suomi vihdoinkin avaa rautatieyhteyden Ruotsiin ja pian pääsee napapiirin pohjoispuolelta junayhteydellä tarvittaessa vaikka Ateenaan asti. Se on tärkeää koko tämän maan matkailun kannalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Marttinen.

14.50 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä salin keskustelussa tuodaan hallituspuolueiden toimesta esille toteamusta, miten tämä velkasuhde saadaan nytten sitten tasaantumaan, vaikka, kuten edustaja Mykkänen täällä totesi, tosiasiallisesti velkasuhteen kasvu pysähtyy noin vuodeksi mutta tosiasiallisesti tämän hallituksen päätöksin ja toimenpitein jatkaa kasvuaan pitkälle 2040-luvulle saakka. Sen takia nimenomaan meidän talouden pohjasta huolehtiminen, talouskasvun vahvistaminen ja työllisyyden vahvistaminen ja lisääminen on tärkeää, jotta tästä julkisesta taloudesta voidaan pitää huolta ja jotta velkaantuminen saadaan kuriin. Me tiedämme kuitenkin, että työllisyyden lisääminen on jäänyt pahasti jälkeen, ja nyt kysyn ministeriltä: minkäkaltaisia päätöksiä elokuun budjettiriihessä maan hallitus aikoo tehdä, montako kymmentä tuhatta uutta työllistä, [Puhemies koputtaa] jotta näihin teidän tavoitteisiin nyt viimein päästään?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskinen.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

14.51 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus näyttää jatkavan tätä ”syö kakkua ja säästä se samanaikaisesti” -linjaa. [Ben Zyskowitz pyytää vastauspuheenvuoroa] Tässä vastalauseessa juuri kerrotaan voimakkaasti, että velkaantumisen pitää katkaista ja velkaa ottaa vähemmän, ja samaan aikaan esitetään lisärahoja esimerkiksi asfaltointiin ja tässä keskustelussa poliisille eikä ainuttakaan kohdetta, mistä tästä lisätalousarviosta voitaisiin sitten vähentää ja sitä velan kokonaisuuttakaan tältä vuodelta leikata.

Tähän suureen kuvaan kiinnittäisin huomiota, kun kokoomuksen puolelta kritisoitiin sitä, että kasvuarviot Suomessa ovat tulevina vuosina heikompia kuin muissa Pohjoismaissa. Siinä on varmaan osa sitä, että meillä ovat hyvin varovaisia niin valtiovarainministeriön kuin Suomen Pankin laskelmaperusteet. Jos me ajatellaan, verrataan tilannetta 90-luvulla ja nyt [Puhemies koputtaa] tämän koronakuopan jälkeen, niin meillä on edellytyksiä olla useamman vuoden 3 tai 4 prosentin [Puhemies koputtaa] kasvulukujen maa, ja siihen pitää vahvasti tähdätä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Rantanen, Mari.

14.53 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime syksyn budjettiriihessä Marinin hallitus lisäsi tälle vuodelle menoja noin 4 miljardia, ja tuolloin valtiovarainministeri Vanhanen totesi, että ne lisättiin sen vuoksi, ettei tarvitse tehdä niin paljon lisäbudjetteja, lisätään jo suoraan sinne koronan hoitoon näitä menoja. No, nyt me ollaan kolmannessa lisäbudjetissa tänä vuonna, joten sekään, 4 miljardia, ei riittänyt kyllä juuri mihinkään tälle vuodelle.

Olisin kysynyt nyt, kun tässä on käynyt ilmi jo moneen otteeseen tämä raju velkaantuminen ja julkisen talouden tasapaino, millaisia työllisyystoimia hallitus on tekemässä siten, että yrityksiin syntyisi niitä työpaikkoja, jotka nimenomaan vahvistavat julkista taloutta eivätkä syö julkista taloutta — siis työpaikkoja, jotka eivät maksa julkiselle taloudelle.

Ja toinen kysymys on sitten se, millä tavalla te aiotte edistää näitten rajoitusten purkuja erityisesti [Puhemies koputtaa] ravintola-, tapahtuma- ja matkailualalla, jotta nämä yritykset pääsevät [Puhemies koputtaa] tekemään yritystoimintaansa ja rakentamaan [Puhemies: Aika!] sitä kakkua.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Filatov.

14.54 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On helppo olla oppositio kanssa samaa mieltä siitä, että työllisyys on se, joka ratkaisee meidän tulevaisuuden talouskehityksemme, ja siksi me tarvitsemme tällaista jatkuvaa ajattelua sen suhteen, että työllisyystoimia mietitään lisää.

Mutta jos palataan tähän kokoomuksen kovaan kritiikkiin siitä, että hallitus käyttää hövelisti rahaa, niin sitä vasten on aika outoa, että me käsittelemme lisäbudjetteja ja te esitätte voimakasta kritiikkiä mutta kuitenkin luvut ovat samat sekä teidän vaihtoehdossanne tähän lisäbudjettiin että meidän lisäbudjetissamme. Eli yhtään euroa te ette panostaisi vähemmän kuin hallitus tällä hetkellä tekee.

Sitten kun mietitään näitä pitkän aikavälin säästöjä, niin niissä ehkä näkyy se ajatteluerro, mikä meidän välillämme on. Me haluamme panostaa työttömien palveluihin ja koulutukseen, jotta he työllistyisivät nopeammin ja jotta avautuvat työpaikat säilyisivät, mutta

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

te haluatte leikata niin työttömyysturvaa, asumistukea, toimeentulotukea kuin muitakin sosiaalietuuksia tämän koronapandemian keskellä, [Puhemies koputtaa] ja me tiedämme, että se vaikuttaa [Puhemies koputtaa] ihmisiin negatiivisesti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

14.55 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Saarikon ensimmäinen puheenvuoro oli mielestäni rohkaiseva. Ja vaikka me nyt tässä olemmekin varmasti tukevasti eri linjoilla ja mielestäni hallituksen bussi on väärällä reitillä, niin ymmärsinkö oikein, kun toitte esiin puheenvuorossanne eri asioita ja ymmärsin, että menoja lisäävät ja velkaa lisäävät teot olisi nyt tehty ja syksyllä olisi tulossa kasvua ruokkivia ja työllisyyttä lisääviä toimia tai muuta vastaavaa? Tämähän olisi aivan loistavaa, jos teillä näitä vihdoin olisi tulossa, ja haluaisin niin kovasti teihin luottaa, jos näin on käymässä. Voisitteko ystävällisesti kertoa, mitä teillä nyt on suunnitteilla ja minkälaisia toimia te tuotte syksyllä saliin käsittelyyn, jotta me sitten voisimme uskoa siihen, että Suomen talous ja rakenteet korjataan ja talous toimii?

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

14.56 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin yritän avata ajattelua tästä korona-ajasta. Olen paljon miettinyt, vaikka kriisi on täysin toisenluonteinen, sitä, että olemme paljon verranneet tätä 90-luvun lamaan ja siihen talouden kriisiin, mikä reilut 10 vuotta sitten Suomessa koitti. Ja erityisesti, jos me ajatellaan lama-aikaa, kukaanhan meistä ei puhu yksittäisestä vuodesta, vaan puhutaan ajanjaksosta, joka jätti jälkensä suomalaisen yhteiskuntaan, ihmisiin tänäkin päivänä.

Aivan samalla tavalla meidän pitää suhtautua tähän koronakriisiin: että on ollut se taudin hoidon aika, joka on ollut poikkeuksellista aikaa valmiuslakeineen, ja me toivotaan, että se aika ei enää palaa. Mutta historia tulee katsomaan tätä aikaa koronavuosina. Ja se tarkoittaa myös sitä, millä tavoin me kansakuntana kykenimme toipumaan tämän taudin ajasta. Se näyttää tarkoittavan nopeaa, ennätysmäistä, kiihtyvää kasvua, mutta samalla kykyä korjata rakenteita ja tehdä talouden kannalta uudistavia päätöksiä myös suhteessa yrityksiin. Ja sen takia sen yhteistyöotteen, jota oppositio harjoitti koronataudin aikana poikkeuksellisen kriisin keskellä, olisi suotavaa jatkua, tietenkin puolin ja toisin, myös tämän ajan jälkeen, koska näitä vuosia arvioidaan kokonaisuutena.

Esititte useammat perusteltuja kysymyksiä. Vastaan niihin tiiviisti.

Edustaja Kulmuni, kyllä, kehyksiin palaaminen on periaatteellinen ja tärkeä asia — aivan samalla tavalla kuin se, että myöskin Euroopan unionin tasolla halutaan pitää kiinni niistä finanssipolitiikan säännöstoista, jotka sääntelevät ikään kuin ohjenuorana kaikkia Euroopan talouksia.

Kyllä, työllisyystoimia tullaan tekemään ja niistä ensimmäisiä päätettäneen nyt budjet-tiriihessä. Hallitus on sitoutunut jo tähän mennessä ratkaisuihin, jotka vahvistavat julkista taloutta työllisyyden osalta 450 miljoonalla, ja tulee tekemään tuon päälle ratkaisuja, joiden laskennallinen arvio julkiseen talouteen on plusmerkkisesti 110 miljoonaa. Tähän hallitus on sitoutunut. Siitäkään urakasta ei tule helppo, mutta [Puhemies koputtaa] uskon, että tähän pääsemme mahdollisimman pian.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Eestilä.

14.58 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ainakin yritys­elä­mässä hyvä ohjenuora on se, että minimoidaan kulut ja maksimoidaan tulot. Ja jos itse olen käsittänyt Suomen valtion aseman verrattuna muihin valtioihin, niin kyllä täällä pitäisi valtion tasolla olla suurin piirtein samanlainen ajattelu. Tässä lisätalousarviossa, olkoon vaikka pieni asia jonkun mielestä, on kuitenkin sellainen talouspoliittinen ominaisuus, että tämä lisätalousarvio tukee turvetuottajia — siis valtio tukee turvetuottajia, kun sen pitäisi olla toisinpäin. Virheellinen talouspolitiikka, joka lähtee ideologiasta ja ei tunnusta sitä, että meillä energiapolitiikassa ei ole saatavilla tietynnäköisiä vaihtoehtoisia lämmöntuotto- ja energiantuottomuotoja, johtaa juuri tämmöiseen tilanteeseen, jossa tuijotetaan vain polttoturvetta mutta ei huomata sitä, että se on aivan keskeinen. Polttoturve on keskeinen siinä, että me saamme kuivike- ja kasvuturvetta. Ja kun nyt maailmalla on kova kysyntä kasvuturpeesta ja kuiviketurpeesta, jos se on pitkäkuituista tuotetta, ja kun hinta olisi kova, niin voisiko valtiovarainministeri [Puhemies koputtaa] arvioida, käsitteletkö te hallituk­sessä näitä turvetuotannon lopettamisen ja hankaloittamisen sivuvaikutuksia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Lindtman.

15.00 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus on sanonut, että he ovat tehneet listan, jolla ensi vuoden valtiontalous saataisiin alkuperäisiin kehyksiin, eli noin 900 miljoonan leikkauksen. Ja heidän leikkauslistansa on heidän vaihtoehtobudjettinsa säästöt tälle vuodelle, ja peruste on se, että ne jäävät pysyviksi. Fine, mutta mihin te olette unohtaneet ne teidän lisäyksenne? Te mainitsette vain terapiatakuun ja poliisin määrärahat. Olivatko ne päivähoitomaksujen alennukset väliaikaisia — korotetaan­ko niitä uudelleen? Otetaan­ko vanhuksilta hoivasta 50 miljoonaa pois? Otetaan­ko tutki­mus- ja tuotekehitysinvestointipanostuksista 140 miljoonaa heti ensi vuonna pois? Oliko opintotuen tulo­rajojen korotus vain väliaikainen? Leikataan­ko uudelleen keliakiakorvauksesta? Otetaan­ko varhaiskasvatuksesta ja peruskoulusta opettajia [Puhemies koputtaa] pois? Ja niin edelleen. Te otatte vain menovähennykset mutta jätätte tulonlisäykset. Onko tuo vähän semmoista kreikkalaista budjetointia?

Puhemies Anu Vehviläinen: Aika. — Edustaja Kauma.

15.01 **Pia Kauma kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietyllä tavalla, kun katson tätä lisätalousarviota, siinä ei ole kyllä kovin paljoa uusia elementtejä. Itse ainakin toivoisin, että valtiovarainministeri heti uutena aloittaessaan pohtisi sellaisia uusia avauksia, mitä me voisimme tehdä kasvun ja tuotekehitystoimien vauhdittamiseksi. Pelkästään rahan antaminen ei ole se ratkaisu aina kaikkeen, vaan mielestäni mitä tulee esimerkiksi entisen kansliapäällikkö Hetemäen ehdotukseen siitä, että tuotekehitysvähennys voitaisiin ottaa käyttöön tuplapoistojen sijaan, voisi olla ihan harkitsemisen arvoinen asia, miten se voitaisiin toteuttaa, nimittäin sehän on parissakymmenessä EU-maassa jo olemassa. Tällä tavalla me pääsisimme siihen tilanteeseen, että tuotekehityspanostukset eivät olisi vain sen kourallisen yrityksiä käsissä, vaan pääsisimme laajentamaan sitä spektriä.

Toinen asia, [Puhemies koputtaa] mitä ihmettelen, on se, että esimerkiksi matkailu ja [Puhemies koputtaa] kansainvälistyminen eivät saa tässä kovinkaan suurta painoarvoa.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Meillähän on kovat rajoitukset [Puhemies: Aika!] vielä loppuvuodelle saakka [Puhemies koputtaa] voimassa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Hyrkkö.

15.02 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta valtiovarainministeri edellä erinomaisesti kuvasi, kuinka nämä koronavuodet ovat ikään kuin kokonaisuus. Yksi tärkeä osa tätä kokonaisuutta on tämä rajoitusten purkaminen, jonka edustaja Rantanen aiemmin nosti esiin. Siinä pidän itsekin erittäin tärkeänä, että edetään nykyistä reippaammin, oikeudenmukaisesti ja myös läpinäkyvästi perustellaan niitä jäljellä olevia rajoituksia. Toinen tärkeä osa on tietysti se tki-työ, joka myös nousi esiin ja joka tavallaan luo sitä polkua myös tästä eteenpäin ja on yksi tämän maan tulevaisuuden kannalta ihan keskeisimmistä kysymyksistä.

Mutta ikävä kyllä on päivän selvää, että tämän poikkeuksellisen ajan vaikutuksia me joudutaan myös korjaamaan vielä pitkään. Ne päätökset, mitä me tehdään tänään ja tulevina vuosina, ratkaisevat, kuinka pitkät jäljet tämä pandemia jättää lasten ja nuorten hyvinvointiin ja oppimiseen. Juuri sen takia tässä lisätalousarviossa mukana oleva lasten ja nuorten paketti, ne panostukset oppimiseen, mielenterveyteen, päihdepalveluihin, tulevat todella kipeästi tarpeeseen. Toivon ja pidän tärkeänä, että se kohdentuu [Puhemies koputtaa] erityisesti niille alueille, joilla nämä etäopetusjaksot ovat olleet [Puhemies koputtaa] pitkiä ja pahoinvointi erityisen syvää koronan takia.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vähämäki.

15.03 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Edustaja Kankaanniemi nosti hyvin tässä esille kahden vuoden aikana syntyneet valtion velat ja vastuut, ja valitettavasti tähän asiaan ei kuitenkaan tullut sen ihmeempiä kommentteja. Minun mielestäni tämä on se keskeinen asia, mihinkä pitäisi kiinnittää huomiota — ei valtio liiaksi saa velkaantua. Toki onhan siellä myöskin valtion tase sitten omistusten myötä kasvanut, muun muassa Solidiumin salkku.

Nostaisin esille vielä tämän akkuekosysteemin ja siihen tehtävät t&k-panostukset. Meillä on malmit täällä kotimaassa. Me voitaisiin synnyttää täällä kotimaassa voittoja ja työpaikkoja ja pala palalta kehittää akkuekosysteemiä. Se voitaisiin tehdä valtiollisen omistuksen kautta osittain, ja se akku itsessään tuottaa huomattavan hyödyn yksilölle ja yhteiskunnalle, ja sitten katsotaan, miten liikenteen sähköistyminen etenee. Myöskin lämmityksen sähköistyminen voi edetä [Puhemies koputtaa] ja kaikki muu, mitä hyötyä ihmiset akulla saavat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiljunen Anneli.

15.04 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kopra, te totesitte ensimmäisessä puheenvuorossanne, että hallitus velkaantuu hövelisti hallituksen lempikohteiden vuoksi. Täytyy sanoa, että hämmästelen tätä teidän väitettänne. Marinin hallitus välittää ihmisistä. Tämä ei kuitenkaan kuulu kokoomuksen puheenvuoroista, kun te leikkaatte työttömyysturvasta ja kaikkein vaikeimmassa elämäntilanteessa olevilta ihmisiltä.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Korona on koskettanut ja vaikuttanut erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointiin, terveyteen sekä mahdollisuuksiin oppia ja opiskella. Tästä syystä hallitus panostaa juuri lapsiin ja nuoriin. Jos lasten ja nuorten vaikeaa tilannetta ei paranneta nyt välittömästi, jää meille koronan seurauksena ikäpolvi, joka syrjäytyy yhteiskunnasta, ja sen kustannukset tulevat olemaan moninkertaisia. Tämä olisi tragedia monelle lapselle ja nuorelle ja heidän tulevaisuudelleen. Meillä on vastuumme huolehtia näistä lapsista ja nuorista, [Puhemies koputtaa] ja tästä syystä on erittäin tärkeä ja hyvä, että hallitus panostaa tässäkin lisätalousarviossa lapsiin ja nuoriin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kopra.

15.06 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus toki välittää lapsista ja nuorista — niin me kaikki täällä teemme, ja sen eteen teemme kyllä työtä. Esimerkiksi sitä ihmettelen, miksei hallitus sitten täysillä panosta niihin ongelmiin, jotka ovat ilmeisiä ja jotka me tiedämme. Jos ajatellaan, että esimerkiksi oppivelvollisuuden pidentäminen asiantuntijoiden mukaan ei erityisesti auta nuoria ongelmissa, mutta rahaa menee paljon, niin miksei sitä rahaa, jonka te nyt laitatte sinne oppivelvollisuuden pidentämiseen, käytettäisi esimerkiksi nuorempien hyvinvoinnin lisäämiseen, nuorempien ongelmien ratkaisemiseen? Se olisi sellainen teko, joka poistaisi niitä aikuisiän ongelmia, se olisi taloudellisesti kestävä tapa auttaa nuoria ja lapsia, ja uskon, että sellaiseen tekoon koko eduskunta lähtisi ilomielin mukaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kivisaari.

15.06 **Pasi Kivisaari kesk** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Kiljusen tavoin olin myös kuulevinani moitiskelua siitä, että hallitus jakaa rahaa mielikohteisiin. Minun mielestäni edustaja Kopra oli tässä oikeassa. Tässä kolmannessa lisätalousarviossa todellakin usealle hallinnonalalle määrärahoja jaetaan koronavirustilanteen vaikutusten tasoitamiseen lasten ja nuorten keskuudessa. Ne ovat hallituksen arvovalintoja, ja ne ovat myös hallituksen mieli- ja lempikohteita, mutta moitiskelun sijaan kyllä minä iloitsen varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen, lukiokoulutukseen, korkeakoulutukseen ja vapaaseen sivistystyöhön kohdistetuista panostuksista. Lapset ja nuoret tarvitsevat tässä ajassa tukea, ja kaikki nämä toimenpiteet ovat elintärkeitä.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

15.08 **Raimo Piirainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Joo, jonkun verran täytyy ihmetellä tätä kokoomuksen arvostelua sen suhteen, mitä hallitus on tehnyt, kun kumminkin suuri osa nyt tässä reilun vuoden aikana on panostettu nimenomaan koronaan ja sen aiheuttamiin ongelmiin, nuoriin ja lapsiin ja koulutukseen, niin kuin täällä on hyvin todettu.

Meillä on tietyillä alueilla osajista pulaa. Yrityksillä on kasvuvolyymit päällä, mutta ei ole osajia, ja sen takia on järkevää panostaa kasvupuolelle.

Myös nostaisin esille tässä liikennehankkeet, mitä on esimerkiksi viime vuoden neljännessä lisätalousarviossa ja nyt tässä lisätalousarviossa pistetty liikkeelle. Ne ovat elinkeinoelämälle merkki siitä, että tulevaisuudessakin tarvitaan heitä ja heidän tuotteitaan, ja nii-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

tä täytyy entistä tehokkaammin viedä eteenpäin. Elikkä kyllä tämä on myönteisenä tullut, [Puhemies koputtaa] ja se näkyy nyt investointeina Suomeen erittäin merkittävästi. — Kii-tos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kinnunen.

15.09 **Mikko Kinnunen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kop-ralle vastaisin, että oppivelvollisuuden laajentaminen maksaa kyllä itsensä ajan kanssa ta-kaisin, kun kaikki pidetään mukana.

Valtiovarainministeri puhui siitä, että huominen sote-päätös on vahva viesti luotonanta-jille siitä, että Suomi kykenee rakenteellisiin uudistuksiin. Soten toimeenpano tarvitsee myös uutta osaamista ja uusia toimintatapoja. Siksi onkin hyvä, että opetus- ja kulttuurimi-nisteriö ja sosiaali- ja terveysministeriö käynnistävät nyt yhteisen hankkeen, jossa korkea-koulutuskintoja, täydentävää koulutusta, harjoittelua ja jatkuvaa oppimista kehitetään työ-elämän tarpeisiin. Täsmäkoulutus edistää työllistymistä. Se auttaa myös siihen, että Suo-men kasvu ei tyrehydä osaavan työvoiman puutteeseen. Kun pääsemme kasvun aaltoon mu-kaan, on helpompaa myös palata kehyksiin ja velan takaisinmaksun tielle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Puhemiehen laskuopin mukaan kaikki debatissa puheenvuo-roa pyytäneet ja salissa olevat ovat saaneet joko yhden tai kaksi puheenvuoroa, joten siir-rymme puhujalistaan. — Edustaja Aittakumpu poissa. — Edustaja Kivisaari.

15.10 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Kolmannen lisätalousarvion pääsisältö on varsin hyvä. Se sisältää toimia, joilla vahvistetaan niin talouden rakennemuutosta, hiili-neutraalia hyvinvointiyhteiskuntaa kuin digitalisaatiota ja datataloutta. Toimenpiteet vauhdittavat tutkimusta, työllisyyttä, hoitovelan purkamista ja vihreää siirtymää. Nämä kaikki ovat tärkeitä kulmatolppia suomalaisen tulevaisuuden rakentajana.

Samoin voimme olla tyytyväisiä siihen, että lisuri tarjoaa selkänöjää elinkeinoelämälle, mistä merkittävänä esimerkkinä ja välttämättömyytenä turveyrittäjille kohdistetut tuet. Turpeen energiakäyttö on laskenut ennakoitua nopeammin, hallitsemattomasti, minkä vuoksi turvealan yritykset ja yrittäjät ovat ajautuneet tilanteeseen, jossa alalla ei ole enää aiemmassa laajuudessa esiintyneitä liiketoimintaedellytyksiä. Heitä on yksiselitteisesti tuettava.

Puhemies! Kannan erityistä iloa siitä, että lisätalousarvioesityksessä esitetään usealle hallinnonalalle määrärahoja olemassa oleviin korona-aivoihin lasten ja nuorten keskuu-nessa. Epidemia on haitannut lasten oppimista, ja erot hyvinvoinnissa ja oppimisessa ovat kasvaneet. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten tilanne on heikentynyt, minkä lisäksi tuen tarve on kasvanut myös lapsilla, joilla ei ole aiemmin ollut koulunkäyntiin liittyviä on-gelmia. Tämä on tuki ja kädenojennus suomalaisille lapsille ja nuorille, ja se on täysin vält-tämätön.

Myös ammatillinen ja lukiokoulutus saavat huomiota, kuten pitääkin. Lukiokoulutuk-nessa tukitoimiin esitetään 15 miljoonaa euroa ja ammatillisessa koulutuksessa 5 miljoo-naa euroa. Lisärahoituksella jatketaan ja laajennetaan jo aiemmin myönnettyillä resursseil-la käynnistettyjä tukitoimia — erittäin tarpeellista. Lisäresurssien rinnalla on huolehditta-va myös lukio- ja ammatillisen koulutuksen perusrahoituksen riittävydestä. On tärkeää

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

varmistaa oppilas- ja opiskeluhuollon toimivuus ja niihin liittyvien palveluiden saatavuus ja laatu. Se on aivan koulutuksemme ydintä.

Isossa kokonaisuudessa on hyvä havaita myös vapaan sivistystyön merkitys. Sen takia on välttämätöntä, että lisätalousarvio kohdistaa huomiota myös heille.

Puhemies! Korkeakouluopiskelijoiden ohjaukseen ja opiskelijahyvinvoinnin vahvistamiseen lisätään 4 miljoonaa euroa. Määräraha kohdennetaan oppilaiden ohjaukseen ja tukeen sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa. Oppiminen ja opiskelu on ollut monin paikoin heikompaa etäopetuksessa, minkä lisäksi koronaepidemia on vaikeuttanut sosiaalista kanssakäymistä ja lisännyt nuorten ahdistuneisuutta ja jaksamisongelmia. Poikkeusolojen ikävät seuraukset kasaantuvat moniin nuoriin. Tässä tilanteessa on myös tärkeää vahvistaa opiskelijoiden mielenterveyspalveluiden saatavuutta. Siksi kannan iloa siitä, että hallitus osoittaa merkittävän 16 miljoonan euron tuen mielenterveyspalveluiden saatavuuden lisäämiseen. Me kaikki tiedämme, miten välttämätöntä se on. Kiitos siis, että näin tehdään. Tämä on osa niin sanottua lasten ja nuorten 111 miljoonan euron tukipaketia, johon sisältyy voimakkaita lisäpanostuksia myös muun muassa lasten ja nuorten hyvinvointiin ja ohjaukseen.

Valtiovarainvaliokunta myös viisaasti korostaa oppilas- ja opiskeluhuollon toimivuutta ja mielenterveyspalveluiden hyvää saatavuutta kouluterveydenhuollossa. Siellä se elämän ydin tosiaan on.

Puhemies! Koronan hoitaminen maksaa, mikä näkyy vielä lisätalousarviossa. Lähdetään kuitenkin siitä, että menemme kohti parempia aikoja, joissa monet päällemme kasautuneet murheet väistyvät. Uskon, että tämä lisätalousarvio luo toivoa sille tielle.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Soinikoski.

15.15 **Mirka Soinikoski vihr:** Arvoisa puhemies! Kuten todettua, vuoden 2021 kolmas lisätalousarvio on vahvasti elvyttävä. Talousarviolla paitsi lievennetään koronan aiheuttamia haittoja myös vauhditetaan kestävä kasvua. Mistä se kestävä kasvu sitten syntyy? Nähdäkseni aluekehittämisen painopisteet maakunnissa antavat tähän hyvää osviittaa. Painopisteet on jaettu viiteen eri kategoriaan: ilmastonmuutoksen hillintä ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, kestävä yhdyskuntakehitys ja toimivat yhteydet, uudistuva elinkeinoelämä ja tki-toiminnan vauhdittaminen, osaaminen ja sivistys aluekehityksen voimavarana sekä osallisuuden ja hyvinvoinnin lisääminen ja eriarvoistumisen ehkäisy.

Arvoisa puhemies! Juuri näihin tavoitteisiin myös tämä 2,2 miljardin euron lisätalousarvio tähtää. Nyt vauhditetaan kasvua, aikaistetaan investointeja ja aloitetaan vihreän siirtymän toimeenpano EU:n elpymisvälineen myötä. Vihreän siirtymän tukea suunnataan muun muassa kiertotalouteen, öljystä luopumiseen ja sähköautojen latausinfraan. On vastuullista pitää kiinni lupauksista ja tavoitteista. On vastuullista tehdä pitkäjänteistä politiikkaa, jonka hedelmät kantavat kauas. Tavoittelemme edelleen sitä, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, ja sitä, että täällä voidaan hyvin ja pärjätään, koska osataan.

Arvoisa puhemies! Kestävä kasvua ei saada aikaan ilman hyvinvointia ihmisiä. Isoimman hinnan koronakriisistä, kuten kriiseistä yleensä, maksavat nuoremmat ikäpolvet. Meidän on pidettävä lapset ja nuoret mukana. Meidän on edistettävä kestävä kehitystä, jotta myös tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus tavoitella onnellista elämää. Kenties suurin koronakriisin aiheuttama velka tulee olemaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja oppimisvelka, jota nyt paikataan yli 100 miljoonan euron tukipaketilla. Kriisi on syventänyt lasten ja

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

nuorten eriarvoisuutta sekä lisännyt mielenterveyden ongelmia. Siksi rahoitusta kohdenneetaan nyt vahvasti mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuuden parantamiseen, siis matalan kynnyksen palveluihin. Samalla meidän on huolehdittava, että hallitusohjelmassa jo päätetyt toimet lasten ja nuorten palveluiden ja hyvinvoinnin edistämiseksi etenevät.

Tämän pandemian lopullista hintalappua ei vielä kukaan tiedä. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että Suomen talous selviää verrattain pienellä kolhulla. Syynkin tähän tiedämme: olemme pärjänneet koronaviruksen hoidossa kansainvälisesti vertaillen hyvin. Toivottavasti olemme kärkeimäiden joukossa myös kriisin jälkihoidossa, ja siihen tämä lisätalousarvio on hyvä alku.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kauma poissa. — Edustaja Viitanen.

15.18 Pia Viitanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tuossa jo sanoin, on tietenkin myönteistä, että tässä lisätalousarviossa muun muassa huolehditaan lasten ja nuorten hyvinvoinnista tämän koronan runtelemina aikoina. Tämähän kuvastaa sitä samaa linjaa, mikä on ollut myös aiemmissa lisätalousarvioissa, eli sitä täysin oikeaa valintaa, että tässä ja nyt tehdään nopeita päätöksiä, joilla huolehditaan siitä, että työpaikat säilyisivät, huolehditaan kuntien palveluista, huolehditaan ihmisten toimeentulosta. Se on ollut täysin oikea valinta. Minun on hyvin vaikea kuvitella, mikä muu valinta olisi ollut oikea.

Samoin kun katsoo tulevaisuuteen, niin olen aika vakuuttunut siitä, että valinnat ovat oikeita talouspolitiikan suhteen. Nimittäin onhan jo nyt nähtävissä erilaisia lukuja maailmalta: paitsi että Suomi on tässä itse taudin hoidossa selvinnyt erittäin hyvin, samalla tavalla näyttää myös siltä, että Euroopan kärkiluokkaa me olemme niissä lukemissa, jotka kertovat meidän talouden tulevasta toipumisesta tässä kriisissä. Siksiäpä voisin oikeastaan, puhemies, todeta samoin sanoin kuin ryhmäpuheenjohtajamme äsken, että tulokset puhuvat puolestaan. Näin se nyt vaan on. Siksi juuri on hyvin järkevää, että tässä tilanteessa vielä jatkamme elvyttävää linjaa emmekä vetäydy ja käperry liian aikaisin pelkästään ja vain ja ainoastaan sen talouden sopeuttamisen syövereihin, jos näin voi sanoa. Ja sittenkin, kun sitä tehdään, se pitää tehdä ehdottomasti kestäväällä, sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla, koska muuten jälleen kerran aiheutamme tilanteen, että leikkauksilla tai muilla väärillä toimilla aiheutamme jatkossa isoja talousongelmia. Siksi on sekin tärkeä katsoa, että sopeutus tapahtuu oikeudenmukaisesti ja siihen kaikki osallistuvat niin, että vain pieni ihminen ei joutuisi maksajaksi, päinvastoin.

Mutta, puhemies, täällä kokoomus moitti myös sitä, että hallitus teki pysyviä menonlisäyksiä jo ennen koronaa, ja siellähän tuli välttämättömiä parannuksia, mitä haluttiin tehdä. Haluttiin satsata eläkkeensaajien asemaan tai hoitajamitoitukseen tai tämänkaltaisiin asioihin. Mutta kylläpä me silloin ihmettelimme — minä olin säästännytkin tänne edustaja Heinosen esityksiä joululta 2019, jolloin kokoomus itse esitti miljardiluokan menonlisäykset budjettikäsittelyssä. Jäänä odottamaan kokoomuksen vastausta seuraavaksi tähän kreikkalaiseen listaan, mikä täällä on: mitä sitten teette itse esittämillenne menonlisäyksille?

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

15.21 Raimo Piirainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun kokoomuslaisten, ennen kaikkea kokoomuslaisten, kanssa olen maakunnassa nyt keskustellut hallituksen toimenpiteis-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

tä, niin se palaute sieltä on ollut pääosin myönteistä, että on oikeita asioita tehty ja oikein satsattu koulutukseen ja nimenomaan niihin, jotka ovat koronasta kärsineet. Myös on pystytty satsaamaan elinkeinoelämän tarpeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Otan tässä esille muutamia väylähankkeita ja uudelleenkohdennuksia, mitkä Väyläviraston kuulemisessa tulivat esille ja mitkä ovat tämän vuoden 21 budjetissa.

Ensinnäkin perusväylänpitoon on esitetään 52 miljoonan euron lisäystä, johon sisältyy 50 miljoonan euron aikaistus vuoden 22 määrärahaehyksestä. Muutos vastaa julkisen talouden suunnitelman linjauksia, ja näin momentin määräraha nousee runsaaseen 1,4 miljardiin euroon.

Valiokunta pitää tärkeänä, että perusväylänpidon rahoitustasosta huolehditaan myös jatkossa niin, että korjausvelkaa voidaan vähentää Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Elikkä valtion liikennejärjestelmäsuunnitelman toteutuksen täytyy olla myös rahoituksellisesti balanssissa.

Eduskunta osoitti vuoden 21 talousarviossa määrärahoja eräisiin perusväylänpidon hankkeisiin, mutta saadun selvityksen perusteella valiokunta tarkentaa määrärahojen kohdentamista seuraavasti:

Esimerkiksi Lappiin Tenniön sillan parantamiseen osoitettu 500 000 euron rahoitus kohdistetaan kevyen liikenteen väylien kunnostukseen Sotkamon Vuokatissa. Tämä johtuu siitä, että Tenniön silta on yksityistiealueella ja näin tätä momenttia ei voida siihen tarkoitukseen käyttää.

No, sitten oli kevyen liikenteen järjestelyihin välillä Anttola — Kulennoisten liittymä, vt 14, osoitettu 600 000 euroa. Se kohdistetaan tiellä kt 71 kevyen liikenteen järjestelyihin välillä Herttua—Viitamäentie. Tässäkin oli semmoinen tilanne, että tällä liikenneväylällä oli useita eri kohteita ja meidän osoituksemme ei ollut silloin täsmällinen ja tarkka. Nyt sitten Väylävirasto pyysi uutta tarkennusta, ja nyt se on kohdennettu ely-keskuksen ja alueitten toimijoiden vastineella tähän kohtaan.

No, sitten on vt 2:n parantamiseen välillä vt 9 ja maantie 232 osoitettu 600 000 euron rahoitus. Siinäkin oli tarkentamista sen verran, että nyt se laitetaan pohjavesisuojaukseen maantielle 232, joka on osa vt 2 -liittymäkokonaisuutta. Elikkä vain tällainen tarkennus tähän määrärahakohdennukseen.

Sitten lisäksi on momentille 31.10.31 siirretty 300 000 euroa kevyen liikenteen väylään Parkanossa. Tämäkin oli tarkennettu kohdennus, että saadaan myös siihen.

Sitten valiokunta on kirjannut, että ”valiokunta pitää tärkeänä, että Savukoskella sijaitsevan Tenniön sillan korjaamiseen löytyy ratkaisu, jolla muun muassa elinkeinoelämän kuljetusten kannalta tärkeä silta voidaan kunnostaa”. Tähän silta-asiaan liittyy vielä semmoinen episodi, että kun me saimme listat Väylävirastosta ja sitten saimme ne ely-keskuk-silta, niin nämä eivät kulkeneet käsi kädessä. Näissä oli eriyäisyyksiä. Sen takia jotenkin pohdin, keskustelevatko Väylä ja ely keskenään vai onko siinä halu olla jomman kumman herrana ja määrittellä, minkälaisia investointeja tehdään. Tähän täytyy saada vielä tarkennusta, millä tavalla näitä hankkeita viedään eteenpäin.

Tietysti eduskunnan kansanedustajillakin on tarve tehdä omia aloitteitaan väylien parantamiseksi ja tietenkin muihinkin hankkeisiin. Ja tietenkin toivomme aina, että myös niille löytyvät sitten hyvät perusteet ja voimme olla niitten takana yksimielisesti. — Kiitoksia.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mattila poissa. [Salista: Ei ole!] — Anteeksi, olitte vähän siellä näkymättömissä hyvillä tarkkailuasemilla. — Olkaa hyvä.

15.26 Hanna-Leena Mattila kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Alakuloisten korona-kuukausien jälkeen olemme siirtyneet Suomessa aimo askeleen kohti normaalia elämää. Rokotukset ovat edenneet, tauti on hiipunut luontaisesti ja tartunnat ovat laskeneet merkittävästi talven synkiltä hetkiltä. Valitettavasti koronan aiheuttamat murheet eivät ole ohi. Erikoinen vuosi on näkynyt monella ikävällä tavalla suomalaisten elämässä.

Lapsille ja nuorille yksi vuosi elämässä on suhteellisesti isompi asia kuin aikuisille, joilla on elämän kerryttämää perspektiiviä myötä- ja vastoinikäymisistä. Lasten ja nuorten elämässä etäkoulu mahdollisti koulunkäynnin poikkeusoloissa, mutta oli jo etukäteen arvatavissa, ettei tapa tule sopimaan kaikille. Kaikilla ei ole ollut mahdollisuutta saada tarvittavaa opillista tai henkistä tukea aikuisilta, joiden kanssa oltiin tekemisissä normaaliaikoina kouluissa ja oppilaitoksissa. Myös elämänpiirin kaventuminen oli monelle nuorelle rankka kokemus, kun ei ollut harrastusten eikä koulumaailman mahdollistamia kaverikontakteja. Sosiaalinen media ja virtuaaliset kontaktit kavereihin eivät riitä sosiaalisten tarpeiden tyydyttäjiksi. Myös aikuisten jaksaminen on ollut koetuksella, eikä silloin ole aina löytynyt tarvittavaa tukea kipuileville lapsille ja nuorille.

Koronan jälkihäntien hoitaminen maksaa, mikä näkyy vielä tässä lisätalousarviossa. Jos koronatilanne paranee toivotusti, ei syksyllä tarvita lisärahoitusta koronatoimiin. Kolmannessa lisätalousarvioesityksessä esitetään usealle hallinnonalalle määrärahoja koronavirus-tilanteen vaikutusten tasoittamiseen lasten ja nuorten keskuudessa. Määrärahojen tarkoituksenmukainen ja vaikuttava kohdentaminen varmistetaan kuntien ja muiden kentän asiantuntijoiden kanssa tehtävällä jatkovalmistelulla.

Poliisille ehdotetaan 3 miljoonaa euroa poliisin ennalta ehkäisevään toimintaan. Yläkoulun opettajana toimiessani näin, että poliisien tekemät kouluvierailut olivat tarpeellisia. Lasten ja nuorten olisi hyvä saada myönteinen ensikosketus poliisiin, jolloin he mieltäisivät poliisit heidän puolellaan olevaksi tahoksi. Poliisilla on tärkeää työmaa valistaa nuoria ja opastaa sellaiseen käytökseen yhteiskunnassa, jota itse kukin toivoisi saavan osakseen.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille ehdotetaan 5 miljoonaa euroa koronavirustilanteesta aiheutuvien vaikutusten tasoittamiseen.

Yhteensä koronavirustilanteesta aiheutuneiden vaikutusten lieventämiseen koulutuksessa ehdotetaan 64 miljoonaa euroa. Kaiken kaikkiaan ehdotetaan 40 miljoonaa euroa suunnattavaksi esi- ja perusopetukseen sekä varhaiskasvatukseen, 15 miljoonaa euroa lukio-koulutukseen ja 5 miljoonaa euroa ammatilliseen koulutukseen. Ohjauksen ja opiskelija-hyvinvoinnin vahvistamiseen yliopistoille ja ammattikorkeakouluille ehdotetaan suunnattavaksi 4 miljoonaa euroa.

Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseksi ehdotetaan yhteensä 39 miljoonaa euroa. Tarve parantaa mielenterveyspalveluiden saatavuutta on suuri. Jo ennen koronaa hoitoon pääsy on ollut haasteellista, mutta koronakuukausien aikana tilanne on vaikeutunut entisestään. Tämä pätee yhtä lailla myös päihdepalveluihin. On hyvä, että tilannetta pyritään nyt helpottamaan.

Arvoisa puhemies! Vaikka oppositio kritisoi menojen määrää ja paluuta takaisin kehyksiin, arvelen sen kuitenkin hyväksyvän nämä yhteensä 110 miljoonan euron lisäpanostukset lapsille ja nuorille.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo, poissa. — Edustaja Kankaanniemi.

15.30 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaisten vastalauseessa näkyy meidän kantamme tähän lisäbudjettiin, ja lisäksi vastalauseeseen on sisällytetty kymmenen lausumaehdotusta, jotka on aktivoitu huomiseen äänestykseen.

Arvoisa puhemies! Hallitus rikkoi runsas vuosi sitten kehysmenettelyn, jota on kolmikymmentä vuotta harjoitettu. Silloin laman aikaan siihen siirryttiin, ja se oli todella tärkeä päätös. Se on jäntevöittänyt, selkiyttänyt ja vahvistanut taloutta monin tavoin. Siksi on erittäin vakava asia se, että hallitus jatkaa kehysmenettelyn rikkomista edelleen, toistaiseksi. Lupauksia on ollut, että siihen palataan, mutta näin ei ole tapahtunut. Kun lisäksi Euroopan unionin komissio on luopunut jäsenmaiden budjettien seurannasta, niin hallitus on käyttänyt nyt runsaat vuoden ajan varsin hulvattomasti tätä tilannetta hyväkseen ja koronan varjolla vailla näitä rajoitteita lisännyt julkisia menoja paljon yli sen, mitä korona olisi edellyttänyt.

Perussuomalaiset eivät vastusta koronan seurausten korvaamista yrityksille, kansalaisille ja kunnille. Joiltakin osin moitimme, että hallitus on ollut hidas ja kohdennuksissa huono, epäonnistunut, mutta tavoite on ollut kannatettava, ja tätä on myös jouduttu rahoittamaan velalla, minkä olemme hyväksyneet. Sen sijaan emme kyllä hyväksy sitä, että kehysmenettely on edelleen jäissä. Kun meiltä kysytään, mistä me haluaisimme leikata, kun haluamme sitä tehdä, niin ykköskohde on maasta vastikkeetta ulos annettavien varojen määrä, joka on paisunut paisumistaan tämän vasemmistohallituksen toimesta. Ensi sijassa tulisi sieltä leikata ja korvata sitä velanottoa, mikä nyt on noussut ja nousemassa jopa kokonaisarvoltaan lähelle 40 miljardia euroa kahden vuoden aikana. Se on hurja määrä, ja kun edessä on kuitenkin hyvin todennäköisesti nopean kasvun jälkeinen pudotus heikon kasvun aikaan — muun muassa Suomen Pankki ennusti 1,3 prosentin kasvua vuodelle 23 — ja kun tiedämme, että menneinä vuosina aina vuodesta 2008 lähtien Suomen talouskasvu on ollut erittäin heikkoa, niin meillä ei ole varaa tällaiseen kehitykseen. Siksi tämä velkaantuminen, koronnousun vaara, riski ja pysyvien menojen kasvattamisen riski on otettava huolelliseen tarkasteluun ja sen mukaiset toimenpiteet on myös toteutettava.

Arvoisa puhemies! Tämä lisäbudjetti sisältää kertaluonteisia määrärahamuutoksia ja -lisäyksiä. Me olisimme halunneet, että hallitus olisi avannut tämän vuoden budjettia laajemmin ja etsinyt leikkauksia niistä määrärahoista, joita olemme jo viime syksyn budjettimietinnön vastalauseessa nostaneet esille, etsinyt leikkauksia vastuullisesti sieltä, ei kansalaisten perusturvasta, ei niinkään kuntien valtionosuuksista, vaikka niitä valtio maksoi viime vuonna huomattavasti yli sen, mitkä olivat kuntien koronasta aiheutuvat menetykset. Tällaisia määrärahoja meiltä löytyy.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että työllisyystoimenpiteet hallitukselta edelleen puuttuvat. Se on jättänyt kolmikannan tai oikeastaan työmarkkinajärjestöjen vastuulle kaikki päätökset, ja sillä tavalla ei saada mitään aikaiseksi. Työllisyyden kuntakoikeilu näyttää vähän siltä, että saattaa olla epäonnistumassa. Se tuo valtavan byrokratian kuntiin, mutta tuloksia ei välttämättä sillä saada, kun tulokset saadaan vain sillä, että yksityisen yritystoiminnan toimintaedellytyksiä parannetaan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

15.35 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa, kunnioitettu rouva puhemies! Jo debattipuheenvuorossani kiinnitin huomiota siihen, että kansanedustaja Guzenina — joka valitettavasti ei ole nyt paikalla — antoi väärää tietoa eduskunnalle, kun hän sanoi 29.5. tiedotteessaan: ”Kokoomus vaati vastikään hallitusta tekemään peräti miljardin euron leikkaukset ihmisten palveluihin.” Ei ole kokoomus vaatinut vastikään, eikä ole kokoomus vaatinut myöhemminkään.

Kun edustaja Guzenina oli ensin itse väittänyt jotain, mikä siis ei pitänyt paikkaansa, eli vähän niin kuin siirtänyt maalia, niin sen jälkeen oli tuota omaa väitettä, omassa väitteessä esitettyä kokoomuksen toimintaa, helppo arvostella. Edustaja Guzenina sanoi samassa tiedotteessa seuraavassa kappaleessa näin: ”Miljardin leikkaus palveluihin osuisi kipeästi ihmisten arkeen.” Tämähän on täysin totta, mutta tämä edustaja Guzeninan väite kokoomuksen aikeista tai haluista leikata miljardi ihmisten palveluista ei ole totta.

Niinpä edustaja Filatoville, joka myös käytti debatissa puheenvuoron, sanoisin, että emme me ole leikkaamassa työttömien palveluista. Päinvastoin ainakin itse pidän työttömien palveluiden parantamista eräänä hyvänä keinona edistää työttömien työllistymistä.

Arvoisa rouva puhemies! Kunnallisvaalit ovat hyvin lähellä, onneksi tosin takanapäin. Näissä vaalikeskusteluissa sekä puheenjohtaja Marin, puheenjohtaja Andersson, puheenjohtaja Ohisalo ja puheenjohtaja Saarikkokin joka tv-keskustelussa kertoivat, miten hallitus on panostanut lukemattomiin hyviin tarkoituksiin. Ja täällä edustaja Piirainen kertoi, että kokoomuslaiset ovat tuolla maakunnissa olleet tyytyväisiä näihin panostuksiin, ja uskon, että ihmiset kautta linjan ovat olleet tyytyväisiä siihen, että tärkeisiin asioihin tässä maassa ja koronan kurimuksessa ja sen jälkeen on panostettu.

Miksi kokoomus sitten kuitenkin voitti, vaikka näin kovasti on panostettu? Itse, arvoisa puhemies, uskon, että kokoomuksen viesti siitä, että ei voida jatkuvasti vain panostaa lisää rahaa erilaisiin hyviin asioihin ja rahoittaa sitä lisävelalla tai veronkiristyksillä, kokoomuksen viesti siitä, että tämä tie on nopeasti kuljettu loppuun, meni perille. Kansalaiset ymmärsivät, että kakkua on myös kasvatettava lisää, jotta sitä voidaan jakaa lisää. Sitä ei voida loputtomasti jakaa lisää velanotolla ja veronkiristyksillä. Tämä oli mielestäni kokoomuksen voiton avain.

Nyt on todettava, että myös keskusta ainakin puoliväliriihen portailla puhui samassa hengessä, ja esimerkiksi tänään tässä keskustelussa edustaja Kulmuni käytti mielestäni erittäin hyvän puheenvuoron, jossa käytännössä kritisoi hallitusta kehyslityksistä ja peräänkuulutti kehyksiin palaamista. Ongelma keskustan kohdalla on vain se, että tämä on toistaiseksi näkynyt vain puheissa, ei teoissa.

No, miksi sitten vaalien suurin häviöjä eli vihreät hävisivät vaalit? — Keskusta kyllä hävisi prosenttiyksiköissä enemmän, mutta sanon, että vihreät olivat vaalin suurin häviöjä, kun he hävisivät sekä verrattuna edellisiin kuntavaaleihin että verrattuna edellisiin eduskuntavaaleihin, kun taas keskusta pystyi tekemään paremman tuloksen kuin viime eduskuntavaaleissa. — Vihreät ovat käyneet julkista keskustelua tappionsa syistä, enkä kovin paljon lähde siihen viisastelemaan, mutta en voi olla kiinnittämättä huomiota yhteen asiaan, koska se tuli esiin tämän päivän Helsingin Sanomissa: nimittäin viime eduskuntavaalien alla vihreät tekivät erittäin räikeästi politiikkaa edellisen hallituksen koulutussäästöillä. Totta kai ne olivat huonoa politiikkaa, ei siitä ole kyse, mutta valtiontaloutta oli pakko pyrkiä tasapainottamaan, ja hallitusneuvotteluissa päädyttiin myös näihin koulutussäästöihin, ja ne eivät siis olleet, [Puhemies koputtaa] toisin kuin mielellään annetaan ymmärtää, pelkästään kokoomuslaisen opetusministerin vika.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Arvoisa rouva puhemies! Siirryimme ymmärtääkseni nopeatahtisesta keskustelusta normaaliin, jolloin suositus on 7 minuuttia.

Puhemies Anu Vehviläinen: No, tässä nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät myös enintään 5 minuuttia.

Selvä. Kiitos, rouva puhemies. Jatkan seuraavassa puheenvuorossa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin tehdään. — Ja edustaja Pirttilahti.

15.41 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! On hyvä yhtyä edustaja Zyskowiezin sanontoihin siitä, että ensin pitää kakkua leipoa ennen kuin sitä jaetaan, ja todellakin tämä leipomisen vaihe ja sen kiihdyttäminen — kyllähän me tässä talousarviossa, näin sanottuna, hiivaa laitetaan aika lailla sinne joukkoon, että meidän yritystoiminta ja elinkeinotoiminta lähtevät käyntiin ja sitä kautta saadaan myös sitä kakkua aikaiseksi.

Tässä kolmannessa lisätalousarviossahan pääpaino on silti vielä koronan toimenpiteissä ja koronaan liittyvissä asioissa. 2,2 miljardiahan kaikkenaan tähän tulee lisäystä.

Tässä on huomioitu myös ihminen, eli aika hyvä panostus on varhaiskasvatukseen, ammatillisen koulutuksen ja myös korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen tukeen, varsinkin siihen, mitä haittaa korona on tehnyt. Tämä OKM:n ala on yhteensä noin 64 miljoonaa, ja tämä on todella tärkeä osuus.

Liikenteen lisäys on 52 miljoonaa, ja siinä oikeastaan ensi vuoden määrärahakehystä syödään aikaisemmin jo tämän vuoden puolella. Täällä edustaja Piirainen hyvin kävi lävitse nämä muutokset, mitä tähän on esitetty, eli tässä on meidän valiokunnankin toive se, että pidetään tärkeänä, että Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti tullaan näitä investointeja jatkamaan.

Tähän liittyy myös tämä niin sanottujen jakovarojen uudistaminen, kuten esille on nousutkin, eli Sotkamoon tulee kevyen liikenteen väyliin noin 500 000 kohdennettuna ja sitten tosiaan Anttola—Kulennoinen-välille mutta myös sitten vt 2:een. Näissä tulee eri kohdenus eri paikkoihin.

Tässä on hyvä yhtyä Piiraisen näkemykseen myös siitä, että meillä olisi varmaan syytä Väylän ja elyn välillä vähän keskustella enemmän ja hakea tavallaan tämmöistä yhteisyyttä elyjen suhteen. Muistan tuossa joulun vaiheissa, kun sain itsekin aika kovaa kritiikkiä suoraan elyltä valtiovarojen jakamista rahoista, ja se oli mielestäni täysin kohtuutonta. Pitäisi tämmöisten virkamiesten ja edustajien välien olla paremmat.

Mutta tässä on ilo mainita pirkanmaalaisena kansanedustajana, että täällä on siirretty myös sitten 300 000 euroa Parkanon Käenkoskentie kevyen liikenteen väylien kehittämiseen. Kaikki meidän alueemme kansanedustajat ovat hyvin aktiivisesti olleet mukana sitä viemässä eteenpäin.

Tähän liikenneasiaan nostan täältä myös, että Pohjoismaiden neuvoston aikaan Ruotsi lähti mukaan tähän TEN-T-verkkoon. He katsoivat silloin Tukholmasta Haaparantaan, ja täytyy nyt ilolla todeta, että Suomi katsoo myös, kun tämä Laurila—Tornio—Haaparanta-väli tulee sähköistykseen, että tämä lenkki on nyt mahdollista, eli Helsingistä Tukholmaan Haaparannan kautta kiertäen on TEN-T-radon puitteissa, ja tähän kannattaa hakea sitten niitä rahoituksia.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Edustaja Piiraisen kanssa käytiin pieni neuvottelu ja todettiin, että emme voi olla mainitsematta tässä tätä VR:n osuutta. Eli tässä on erittäin hyvä asia se, että VR:n hankintoihin, ostohankintoihin ja velvoitehankintoihin, haetaan yhdeksänvuotista sopimusta, ja tähän on esitetty valtuutta 289 miljoonaa, plus sitten vielä VR:n vaunuhankintoihin noin 40 miljoonan valtuutus, joka mahdollistaa, jos kilpailussa hyvin pärjätään, myös kotimaisen toimijan tehdä näitä vaunuja ja sitä kautta myös kotimaista työllisyyttä.

Yhdyn hyvin pitkälle edustaja Vähämäen näkemyksiin tästä akkuklusterista ja sen kehittämisestä eli tki-varantojen ja kehittämäärärahojen painottamisesta siihen ja tulevien energiaratkaisujen kehittämiseen. Täällä on tki:hin nyt hyvin käytetty myös näitä elpymismäärärahoja.

Turveasia on meidän huoltovarmuusasia, ja tässä on nyt käsillä 30 miljoonan esitys siitä, että turveyrittäjien tilannetta helpotetaan, mutta näen, että on huoltovarmuusasia, että meillä myös kasvuturpeen ja kuiviketurpeen jatkotoimenpiteet ja niiden saatavuus tullaan jatkossakin turvaamaan.

Arvoisa puhemies! Sitten tässä on lisäksi iso osa niin sanotusti tämmöistä ennakkointia eli juurikin tähän Finnvera Oyj:n vientitakuisiin. Jos huonosti käy, niin tähän on laitettu sitten 650 miljoonaa lisää sitä varten, mutta ei tarkoituksella käytetä sitä, eli tämä on rahastovaraus.

Lisäksi vielä täytyy nostaa, arvoisa puhemies, lopuksi — oikeastaan ympyrä sulkeutuu, kun lähdettiin OKM:n alalta: [Puhemies koputtaa] nyt sosiaali- ja terveysministeriön alalle on yhtä lailla 39 miljoonaa euroa osoitettu vielä tähän nuorten hyvinvoinnin kehittämiseen ja mielenterveysasioihin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Filatov.

15.47 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, kysyn, onko mikrofoni päällä teillä. Minusta näyttää, että ei ole.

Aivan oikein, arvoisa puhemies, se napsahti pois päältä. — Elikä jos me pohdimme tätä lisätalousarviota, niin siinä todellakin on harvinaisen suuret summat tällä kertaa käytössä. Niistä suurin osa suunnataan sellaisiin asioihin, jotka liittyvät joko koronaan, hoitovelan maksamiseen tai rokotuksiin tai tämän tyyppisiin asioihin, mutta niitä suunnataan myös sitten niihin taloudellisiin asioihin, joilla pidetään yrityksiä pystyssä tai varaudutaan siihen, että esimerkiksi näiden rahoituslaitosten puolella tulee sellaisia riskejä, joita ei ole osattu ennakoida, ja toivehan on, että kaikkea rahaa ei jouduttaisi näistä käyttämään.

Mutta sillä varaudutaan myös sen tulevaisuuden rakentamiseen. Me tiedämme, että vaikkapa mielenterveysongelmat ja päihdeongelmat ovat olleet koronan aikana kasvussa. Lapsiperheiden pahoinvointi, vanhempien voimavarojen ohuus tänä aikana on näkyvissä, ja siksi me tarvitsemme tukea nimenomaan lapsiperheille. Tulevaisuuden kilpailukykyä, tulevaisuuden parempaa elämää rakennetaan sitä kautta, että koululaiset saavat tukea silloin, jos he ovat koronan vuoksi opinnoissansa kärsineet. Ja mielenterveys on ehkä se asia, joka saattaa olla isompi kuin me osaamme kuvitellakaan tällä hetkellä suhteessa tulevaisuuteen ja meidän pärjäämiseemme. Sinä kokoomus on oikeassa, että se puhuu terapiata-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

kuusta — se on varmasti meidän kaikkien yhteinen tavoite, että se saadaan toteutettua, puhutaan me sitten hoitotakuun tai terapiatakuun nimikkeellä tai millä, mutta tavoite on se, että apua saa varhaisemmin kuin tällä hetkellä.

Jouduin valitettavasti tuossa hetkeksi poistumaan, mutta kuulin, että edustaja Zyskovicz oli sanonut, että kokoomus ei vastusta näitä työvoimapolitiikan panostuksia. Jos näin on, niin se on mielestäni äärimmäisen hyvä uusi ajattelusuunta, mikä kokoomuksessa on, koska niin kauan, kun minä olen näitä asioita harrastanut, näistä rahoista on saanut aika voimakkaasti riidellä. Mutta kannattaa muistaa, että pahoinvoinnissa on kyse myös talouden epävarmuudesta, ja siksi olen äärimmäisen huolestunut siitä, että teidän leikkauslistanne kohdistuu nimenomaan toimeentulotukeen ja asumistukeen ja tämäntyyppisiin asioihin, joita meidän kaikkein köyhimmät ihmiset käyttävät. Siitä tulee sitä mielenterveyden ongelmaa, siitä tulee pahoinvointia.

Ja toinen, mikä liittyy sitten taas näihin työvoimapalveluihin: Olen luvattoman paljon kuullut kyllä kokoomuksen puolelta kritiikkiä siitä, että hallitus tekee vain työllistämistemppuja tai tempputyöllistää. Itse ajattelen niin, että me tarvitsemme jokaisen tempun, jotta me saamme työttömän ihmisen aktiiviseen elämään kiinni, olipa kyse sitten tukityöllistamisestä tai työvoimapalvelusta tai jostakin muusta mutta ennen muuta koulutuksesta, koska koulutuksen avulla me pystymme parantamaan tämän maan tuottavuutta ja me pystymme turvaamaan parempia, ehjempitä työuria ihmisille.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Vähämäki.

15.50 **Ville Vähämäki ps:** Kunnioitettu puhemies! Todellakin vastalauseen 1 mukaiset lausumaehdotukset on tuonne keskuskansliaan aktivoitu ja ne sitten viedään huomenna kannatuksen ja esityksen muodossa äänestykseen. Ihan lyhyesti kävisin läpi näitä, mitä me täällä vastalauseessamme esitämme.

Eli keskeinen asia on se, että totta kai hallituksen kuuluisi palata menokehyksiin eikä myöskään lisäbudjettimenettelyllä tehdä kehyslityksiä. Hallitusohjelmasta pitäisi käydä läpi kaikki hankkeet ja poistaa sieltä ne ei-välttämättömät hankkeet, jotka kuitenkin lisäävät pysyviä kuluja ja kustannuksia.

Ilmastopolitiikan osalta pitäisi hallituksen muuttaa ilmastopoliittisia tavoitteitaan vastaamaan EU:n sitovia minimitasoja, jotta maamme kilpailukyky ei heikkenisi. Tämä liittyy myöskin aika läheisesti metsäpolitiikkaamme, joka on lipumassa kansallisista käsistä, ja meidän keskeinen vientiteollisuutemme tukijalka on uhattuna.

Talouden tasapainottamisessa edustaja Kankaanniemi nosti tässä hyvin nämä menoleikkaukset ja kävi läpi tuolta menupuolelta niitä, mitkä meidän puolueemme painotukset olisivat, mitä leikkauksia voitaisiin tehdä. En lähde tätä sen ihmeemmin käymään uudestaan läpi.

Uusista yhteisvastuista tulisi kieltäytyä, muun muassa uusista tukipaketeista, ja jos tästä nykyisestä tukipaketista aiotaan tehdä pysyvää, niin myöskin tästä tulisi kieltäytyä. Sitten taas jos tästä hyväksytystä, jo läpi menneestä tukipaketista joitakin hankkeita toteutetaan, niin näillä täytyisi kyllä olla laaja poliittinen kannatus, jotta niitä täällä kannattaisi lähteä läpi viemään.

Julkisella puolella taloudellisia vastuita pitäisi leikata ja pienentää, se on ihan keskeinen asia. Saattaa olla, että meillä on jonnekin kasautunut aivan liian paljon vastuita, ja sitten me

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

ei koskaan tiedetä sitä, ja jos maailmalta joku sokki Suomeen iskee, niin se saattaa aiheuttaa ongelmia.

Kansalaisten ostovoimasta tulisi huolehtia sekä maamme kilpailukykyä kohentaa.

Asumiskustannuksia täytyisi alentaa. Se on ehkä keskeinen, mistä kansalaispalautetta kuuluu, että asumisen ja liikkumisen kustannukset ovat kyllä ovat nousseet aivan liiaksi.

Näin ollen teen epäluottamusehdotuksen hallitukselle: ”Eduskunta toteaa, että hallituksen talouspolitiikka kasvattaa vastuuttomasti valtion menoja ja vastuita tavalla, joka ei edistä suomalaisten kestävästä hyvinvointia. Tulevaisuuden työllisyyttä ja osaamista vahvistavat uudistukset ovat jääneet tekemättä. Talouskasvua pitkällä aikavälillä kohentavia toimia ei ole esitetty. Pieni- ja keskituloisten ostovoiman kohentamiseksi ei ole tehty toimenpiteitä. Ilmastotoimien vaikutus on kasvattanut ja tulee edelleen kasvattamaan asumisen ja autoilun kustannuksia. Metsäpolitiikkamme on lipumassa kansallisista käsistä, ja keskeinen vientiteollisuutemme tukijalka on uhattuna. Eduskunta katsoo, että hallitus on epäonnistunut kansallisten etujen puolustamisessa sekä taloudenhoidossa eikä nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kankaanniemi.

15.54 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kannatan edustaja Vähämäen tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Tällä hallituksella on ollut nyt hieman yli kaksi vuotta aikaa hoitaa valtakunnan asioita. Me tiedämme, että nämä viimeiset 15, 16, 17 kuukautta ovat menneet tämän koronakriisin puitteissa ja se on vaikeuttanut monenlaisia toimintoja, mutta siitä huolimatta tulevaisuutta olisi pitänyt rakentaa eikä elää vain niissä kamerakuvissa, joissa hallitus on ollut tämän koronan takia. Mitään tiedotustilaisuuksia emme ole nähneet siitä, että hallitus olisi julkaissut työllisyystoimenpiteitä, talouden tärkeitä linjauksia, puhumattakaan pieni- ja keskituloisten ostovoiman kohentamisesta tai liikkumiseen ja asumiseen liittyvien kustannusten kohtuullistamisesta.

Oikeastaan uutena asiana vielä tässä viime kuukausina on tullut metsäpolitiikka, joka on EU:ssa otettu nyt, lähes kaapattu, kansalliselta tasolta EU:n politiikan osaksi. Se on äärimmäisen vaarallista. Keski- ja eteläeurooppalaiset ovat suojelemassa suomalaiset metsät niin, että me emme voisi niitä käyttää talouskäyttöön. Jos näin pääsee käymään ja hallitus jatkaa tällä lepsulla linjalla tässä asiassa, meidän tulevaisuutemme on todella synkkä. Siksi tässä edustaja Vähämäen esittämässä epäluottamuslauseessa nostamme esille myös sen, että metsäpolitiikkamme ja sen myötä keskeinen vientiteollisuutemme tukijalka on uhattuna. Edellytän, että hallitus ottaa tämän asian todella vakavasti eikä päästä Suomen talouden perustaa, uusiutuvien metsiemme käyttöä, vihreiden ja muiden toimenpiteiden seurauksena lipumaan Brysselin päätösvaltaan. Tämä on tuolla maakunnissa todella iso asia. Keskustaan erityisesti on vedottava tässä, jonka pitäisi vielä muistaa, että Suomessa on metsätaloutta, metsänomistajia 600 000 ja metsäteollisuus, joka työllistää — vasemmistonkin lukeutuvia — ihmisiä kymmenintuhansin. [Puhemies koputtaa] Heidän toimentulostaan ja koko kansantaloudesta on kysymys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tosiaankin totean, että tässä oli tarkoitus ja suositus, menettelytapa, että viisi minuuttia on puheenvuoro. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

15.57 **Ben Zyskowicz kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Huomautuksenne oli täysin perusteltu. En ollut tätä suositusta huomannut.

Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossani jäin vihreisiin, mutta sitä ennen haluan edustaja Filatoville vastata, että en ole vakuuttunut ihan — suora sitaatti teiltä — ”jokaisen tempun” järkevyydestä aktiivisessa työvoimapolitiikassa. Mutta siitä olen kyllä itse vakuuttunut työvoimapalveluiden eli sen osalta, että kun jokaista työtöntä palvellaan paremmin, hänestä otetaan koppi paremmin ja häntä neuvotaan henkilökohtaisemmin, tuollainen panostus on järkevää ja edistää asianomaisen henkilön työllistymistä.

Vihreistä sanoin, että he ovat käyneet vilkasta keskustelua vaalitappionsa syistä, ja haluan tuoda esille yhden syyn, johon ei heidän keskustelussaan ainakaan siltä osin kuin siitä on julkisuudessa käyty, ole viitattu, enkä malta olla ottamatta tätä syytä esille, koska siitä oli hyvä kirjoitus tämän päivän Helsingin Sanomissa. Kyse on vihreiden tekemästä koulutuspetoksesta. Vihreät kävivät erittäin räikeätä kampanjaa Sipilän hallituksen koulutussäästöjä vastaan, joista jo totesin, että totta kai ne olivat huonoa politiikkaa eikä niitä kukaan olisi halunnut tehdä, mutta pakko oli säästöjä päättää ja yhdessä niitä hallituksessa löytää, tai itse asiassa jo hallitusneuvotteluissa. Mutta vihreät sanoivat viime vaalikauden kampanjassaan, että heidän ehtonaan hallitukseen osallistumiselle on kaikkien Sipilän hallitusten koulutussäästöjen peruminen, ja he kävivät erittäin rajusti, kuten totesin, tehtyjen koulutussäästöjen kimppuun, ja se on täysin ymmärrettävää, ja se ymmärtääkseni myös toimi heidän hyväkseen vaaleissa.

No, mitä sitten koulutusleikkauksille on tehty? Tämän päivän Helsingin Sanomissa tohtori Janne Saarikivi, jota tuskin kokoomuslaisuudesta epäillään, kirjoittaa seuraavaa: ”Hallitus on ilmoittanut suorittavansa koulutuksen kunnianpalautuksen.” ”Juha Sipilän hallituksen leikkausten jälkeen yliopistoille ei ole palautettu rahoitusta.” Ja edelleen viimeinen sitaatti: [Pia Viitasen välihuuto] ”Hallituksen retoriikka on ollut valetta.” Siis tämä on siteeraus tästä kirjoituksesta. Sitä jatkoo: ”Koulutuksen kunniaa ei ole palautettu. Tieteestä, kuten kulttuurista, ei näytä välittävän vasemmisto sen enempää kuin oikeistokaan. Ikävä, kovin ikävä juttu.” Ja luulen, että tohtori Saarikivi tarkoittaa tässä vasemmistolla myös vihreitä, kun ei heitä erikseen mainitse. Nyt kun puhutaan taloudesta, niin kyllä hallitus on jotakin päättänyt säästää. Se on päättänyt säästää tieteeltä 35 miljoonaa euroa vuodessa, että sellainen arvovalinta. [Pia Viitanen: Ainoa, mitä kokoomus keksii!]

Arvoisa puhemies! Nyt puhun kehyksistä. Kyse on siitä, että koronan jälkeen, pahimman vaiheen jälkeenkään, hallitus ei pystynyt palaamaan menokehyksiin, siis niihin menokehyksiin, jotka se oli itse itselleen päättänyt ja joihin se oli lisännyt vaalikauden alussa 1 400 miljoonaa euroa vuodessa muistaakseni. Nyt täällä on kehuttu hallituksen lisäpanostuksia tärkeisiin asioihin, ja olen niistä itsekin puhunut myönteisesti. Kyllä tämä on tärkeätä, että nuorten mielenterveyspalveluihin, oppimiseen, jälkeenjääneisyyden korjaamiseen ja muuhun panostetaan, se on tärkeätä. Ongelma on siinä, että hallitus ei pysty laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen. Kun on tärkeitä asioita, joihin te haluatte panostaa, te ette pysty, siis te ette pysty — näköjään edellä mainittua tieteestä leikkaamista lukuun ottamatta — panostamaan sitten vähemmän tärkeisiin asioihin, ja tämä juuri on johtanut siihen, että te laitate kaikkeen lisää, te ylitätte kehykset, te otatte turhaan — siis turhaan — lisää velkaa. Sitä on ollut pakko ottaa koronaan, [Puhemies koputtaa] mutta te otatte turhaan lisää velkaa, ja te aiotte kiristää verotusta.

Rouva puhemies! Taas aika loppuu, ja joudun ottamaan uuden puheenvuoron, jossa keron, mistä kokoomus säästäisi. Ja tämä on niin mielenkiintoinen aihe, että uskon, että kaik-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

ki jäävät odottamaan seuraavaa puheenvuoroani. — Kiitos. [Naurua vasemmalta — Toimi Kankaanniemi: Kyllä!]

Puhemies Anu Vehviläinen: No niin, ja sitten edustaja Vikman.

16.03 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Työllisyyden parantaminen on leikkausten vastavoima — muissa Pohjoismaissa korkea työllisyysaste on arkipäivää. Suomalaisen hyvinvoinnin pelastaminen edellyttää, että yhä useammalla työikäisellä ja työkykyisellä suomalaisella on mahdollisuus tulla toimeen omalla työllään.

Hyviin ja tärkeisiin kohteisiin on helppo jakaa rahaa. Tosin hallituksen toiminnassa tietenkin ihmetyttää sekin, että sitten on sellaisia tärkeitä kohteita, kuten terapiatakuu, johon sitä tahtoa ja rahaa ei meinaa millään löytyä. Sen sijaan kokoomus toteuttaisi terapiatakuun. Kokoomus ei myöskään leikkaisi tieteeltä, niin kuin hallitus nyt tekee, vaikka kaikkeen muuhun tuntuu rahaa löytyvän.

Kaiken kaikkiaan tässä isossa kokonaisuudessa on syytä olla huolissaan hyvinvointiyhteiskunnan palveluiden tulevaisuudesta. Ilman kestävästä julkisesta taloudesta meillä ei nimittäin ole tulevaisuudessa maailman parasta peruskoulua, toimivia terveyspalveluita, vanhustalouksia, varhaiskasvatusta ja niin edelleen. Sen takia kovasti ihmetyttää, että hallituspuolueet täällä syyttelevät kokoomusta leikkaushaluista. Ei suinkaan. Me olemme sillä asialla, että me haluamme pelastaa nämä palvelut ja suomalaisen hyvinvoinnin myös tulevaisuuteen. Nimittäin kun hallitus ei nyt pystynyt siihen talouspolitiikan suunnanmuutokseen, jota siltä odotettiin, niin se tarkoittaa sitä, että tulevilta sukupolvilta leikataan, tulevien sukupolvien hyvinvoinnin edellytyksistä, tulevien sukupolvien palveluista, kun eletään holtittomasti velaksi yli varojen. Nimittäin ennen kuin jakaa sitä rahaa, on oltava jaettavaa, on tehtävä sitä jaettavaa. Hallitus unohtaa sen, että hyvinvointi syntyy ja yhteinen kakku kasvaa osaamisesta, ahkeruudesta, työstä ja yrittämisestä.

Koronan jälkeen olisi tarvittu suunnanmuutos, talouspolitiikan suunnanmuutos, jossa keskiössä ovat kokoomuksen esityksen mukaisesti ihmisten mahdollisuudet tehdä valintoja, vaurastua omalla työllä ja yrittämisellä, mahdollisuudet tehdä tosiaan valintoja taustasta, varallisuudesta [Puhemies koputtaa] riippumatta esimerkiksi koulutusvalintojen suhteen. [Puhemies koputtaa] Yritysten pärjääminen ja kasvu toisena, työllisyysasteen nostaminen...

Puhemies Anu Vehviläinen: Voitte siirtyä tänne puhujakorokkeelle, jos haluatte jatkaa.

...80:een ja julkisen talouden kestävyysvajeen korjaaminen. Päätän tähän, arvoisa puhemies.

Puhemies Anu Vehviläinen: Näin. — Ja sitten edustaja Viitanen.

16.06 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Mitä enemmän ja mitä useamman kokoomuslaisen puheenvuoroja kuuntelee, sen enemmän tulen vakuuttuneeksi siitä, että kokoomuksella on todella monta talouspoliittista linjaa. Toki niin saa ollakin, en minä sitä sano, mutta äsken taas kun kuuntelin edustaja Vikmanin sinänsä ansiokasta, varsin ympäröityä lauseita sisältävää puheenvuoroa, niin ei se nyt vaan auta, että te sanotte, että kokoomus haluaa lähtökohdista huolimatta turvata kaikkien tulevaisuuden, kun realismia on, Vikman,

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

että te esitätte perheille, niille, joilla on työttömyyttä, leikkauksia. Eipä se paljon mahdollisuuksia paranna niillä lapsilla, jotka ovat niissä kodeissa, missä leikataan äidin ja isän työttömyysturvaa tai asumistukea. [Sofia Vikmanin välihuuto] Sitä te, kokoomus... — Voisitteko, puhemies, pyytää edustaja Vikmanin rauhallisesti kuuntelemaan, mitä he ovat esittäneet toisaalla? — Nimittäin samaan aikaan te olette vaatineet miljardin säästöä kehukseen, ja olisin kuvitellut... Minä kuulen nyt joltakin sen vastauksen, mitä se miljardi sisältää. Sitten sen lisäksi, että vastaatte tähän, odotan vastauksia siihen, mitä ovat ne edustaja Heinosenkin lupaamat lisämenot ja miten te ne katatte ilman että otatte velkaa, samaan aikaan laskette veroja. Miten te teette tämän oman yhtälönne? Sitä me olemme kysyneet, ja uskon, että edustaja Vikman nyt sitten selittää tämän, koska tähän mennessä selityksiä ei ole kovastikaan kuulunut.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Piirainen.

16.08 **Raimo Piirainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tähän edustaja Vikmanin vertaukseen, että ensin on hankittava tai ansaittava rahat ja sitten on ostettava: Ottaisin esimerkiksi talon tai asunnon ostamisen. Jos ei ole vielä rahaa niin paljon, että voi käteisellä suoraan ostaa, ja on edullista lainaa saatavissa ja sillä tavalla saadaan uuden asunnon kautta elämänlaatua parannettua, niin eikö se ole järkevää tehdä sillä tavalla? Tässä täytyy myös ajatella näinkin näitä asioita. Elikkä parannetaan ihmisten elämänlaatua ja koulutusta, ja koronan... [Toimi Kankaanniemi: Velanotolla vaikka kuinka kauan!] — No kyllähän tietenkin ajatuksena on, että työllisyys lähtee kasvuun siitä ja tällä tavalla päästään sitten makamaan. [Sofia Vikmanin välihuuto]

Puheenjohtaja! Minulla jäi äsken erittäin tärkeä asia sanomatta: Kun nyt on kumminkin tämä koronakin koetellut tätä yhtä meidän kuljetusyhtiötä tuolla raiteilla ja siellä tarvitaan uusia vaunuja, niin niihin investointeihin on 40 miljoonaa työ- ja elinkeinoministeriön momentilta tulossa, ja tämä mahdollistaa nyt sitten tämän Kestävä matkailu 2030 -ohjelman mukaisen liikenteen. Elikkä ajatus on, että painotus tulee raideliikenteen puolelle, ja näin tilataan yömakuuvaunuja ja myös ravintolavaunuja.

Arvoisa puheenjohtaja! Vielä nostaisin tuon erään asian, mikä on ollut pitkään, varmaan toistakymmentä vuotta: sähköistyssuunnitelma Laurila—Tornio—Haaparanta-osalta. Nyt siihen esitetään valtuutta 10 miljoonaa euroa, ja muistaakseni hallitusohjelmassa on maininta siitä, mistä se ensimmäinen 10 miljoonaa siihen saadaan. Elikkä kokonaiskustannus on parinkymmenen miljoonan luokkaa, ja se on erittäin tärkeä osuus sähköistää.

Sitten on myös junaliikenne koronasta kärsinyt, ja siihen ostoihin esitetään 11 miljoonan euron lisäystä. Elikkä edellisenä vuonna oli samanlainen tilanne, että raideliikenteen ostoja tuettiin samaisella summalla. Sitten on raideliikenteen ostoihin kaiken kaikkiaan liki 300 miljoonan summa, jolla on tarkoitus solmia yhdeksänvuotinen henkilöjunaliikennesopimus vuosille 2022—2030. Tämä on erittäin edullinen sillä tavalla, että jos olisi lyhyempiä sopimuksia tehty, niin hinta tahtoo nousta, ja tuommoinen yhdeksän vuoden sopimus antaa tietenkin ostajalle, valtiolle, edullisuutta ja myös sitten tuo pitkäjänteisyyttä operاتورille toimia tuolla kaukoliikenteen puolella. — Kiitoksia, puheenjohtaja. Olisi melkein mennyt kolmeen minuuttiin tuolta paikalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Wallinheimo.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

16.12 **Sinuhe Wallinheimo kok:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitan kahdella ajankohtaisella sitaatilla.

Ensimmäinen kuuluu näin: ”Tuoreimmat tiedot kertovat odotetusta käänteestä taloudesta. Kysyntä elpyy, työllisyys kasvaa ja koronakuilu umpeutuu nopeasti. Käsillä oleva noususuhdanne on otollista aikaa tukea talouden rakennemuutosta ja vahvistaa julkista taloutta.” Näin totesi valtiovarainministeriön ylijohdaja Mikko Spolander viime viikon torstaina julkaistussa VM:n tiedotteessa.

Toinen sitaatti tulee tässä: ”Puoliväliriihen päätökset saattavat johtaa siihen, että kehystasosta poiketaan myöhemminkin ilman seuraamuksia eikä hallitusohjelmassa sovitusta menotasosta pidetä kiinni. Tämä on riski sille pitkäjänteiselle ja ennakoivalle päätöksenteon kulttuurille, johon Suomen maine luotettavana ja päätöksentekokykyisenä toimijana perustuu.” Näin totesi VTV:n ylitarkastaja Sini Salmi perjantaina julkaistussa Ylen uutisessa.

Arvoisa puhemies! Kun näitä yllä mainittuja sitaatteja vertaa hallituksen harjoittamaan politiikkaan, jota tänään käsitellyssä oleva kolmas lisätalousarviokin edustaa, ymmärtää sen syyn, miksi me kokoomuksessa olemme huolissamme suomalaisten hyvinvointivaltion tulevaisuudesta. Lisätalousarvio sisältää monia menolisäyksiä, joista monet ovat perusteltuja, kuten koronavirukseen liittyvät välittömät kustannukset sekä yritysten tukemiseen tarkoitettut menoerät, mutta se tärkein eli pidemmän ajan suunnitelma julkisen talouden hoidosta puuttuu.

Koska hallitus jättää nyt työnsä tekemättä, tarkoittaa se sitä, että mahdollisuutemme ylläpitää maailman parasta peruskoulua, toimivia terveyspalveluita, vanhuspalveluita, varhaiskasvatusta, sujuvaa joukkoliikennettä ja muita yhteiskunnan palveluita vaarantuvat. Rikkomalla tietoisesti itselleen asettamat julkisen talouden kehykset ja ylläpitämällä kiihtyvää velkaantumista valitsemansa talouspolitiikan rahoittamiseksi hallitus myös rajoittaa tulevien päättäjäsukupolvien toimintaedellytyksiä. Ja samaan aikaan hallitus omassa ohjelmassaan on sitoutunut siihen, ettei hallitus elä tulevien sukupolvien kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Hallituksessa olisi toki vielä vajaa kaksi vuotta aikaa korjata kursiaan vastuullisemmaksi, mutta ikävä kyllä täällä käyty keskustelu julkisen talouden kehyksiin palaamisesta ei vahvista käsitystä siitä, että näin kävisi. Enää hallitus ei edes selittele omaa talouspolitiikkaansa vaan keskittyy hyökkäämään meitä kokoomuslaisia vastaan. Erityisesti pääministeripuolue SDP on toivonut kokoomukselta listoja siitä, miten hallitus voisi pitää itselleen asettamansa tavoitteen ja pysyä julkisen talouden kehyksissä.

Kysyjille on vastattu hyvin jo monessa aiemmassa puheenvuorossa, mutta tässä vielä kertauksena kiteytys siitä, miten hallituksella olisi halutessaan mahdollisuus pitää itselleen asettamansa lupaus vastuullisemmasta julkisesta taloudesta:

1) Perutaan sote — vuodelle 22 säästöjä 241,7 miljoonaa, ja vuodelle 23 säästöjä 107,4 miljoonaa euroa.

2) Toteutetaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetissa esittämä työllisyyspaketti — säästöä 422 miljoonaa euroa.

3) Toteutetaan kokoomuksen vaihtoehtobudjetin muut menomallitietesitykset — jälleen säästöä 312,5 miljoonaa euroa.

Muitakin keinoja on, mutta tämän jälkeen, arvoisa SDP ja hallitus, on teidän vuoronne tehdä edes jotain. Me uskallamme tehdä vaikeitakin päätöksiä, kun niille tarvetta on.

Näillä sanoilla, arvoisa puhemies, annan tukeni kokoomuksen tähän valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittämälle vastalauseelle ja siihen sisältyville 11 lausumaehdotukselle.

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Koskela.

16.16 **Jari Koskela ps:** Arvoisa rouva puhemies! O tempora, o mores! Jo aikoinaan Cicero lausui kuuluisat sanat, oi aikoja, oi tapoja, tarkoittaessaan sarkastisesti hiipivän hölmöyden määritelmää. Hallitusohjelmassa tavoitellaan turpeen tuotannon puolittamista vuoteen 2030 mennessä, mutta taitamattomuuden takia se tilanne on edessä jo nyt. Vuoden kolmannessa lisätalousarviossa myönnetään 30,6 miljoonaa turvetuotannosta luopuville yrittäjille, vaikka nyt pitäisi ymmärtää turpeen kokonaisvaltainen merkitys Suomelle.

Viikonloppuna oli mahdollisuus tavata kaksi päättäjiin pettynyttä yrittäjää. Siksi puheenvuoroni keskittyvätkin nyt näihin keskusteluihin. Toinen yrittäjä oli pitkän linjan toisen polven valtakunnallisestikin merkittävä kasvihuoneyrittäjä. Hänen tomaattinsa, salaattinsa ja kurkkunsa kasvavat sataprosenttisesti kasvuturpeen turvin. Hän ei näe toimivia muita vaihtoehtoja kasvualustaksi. Toivon mukaan täällä tiedämme, että kaikki Suomen havupuiden taimet kasvatetaan kasvuturpeessa, eli turve toimii ilmastotekona, ja luulisi sen sopivan myös vihervasemmistollekin. Meidän turpeessa kasvavat puuntaimet kasvaessaan toimivat mitä parhaimpina hiilinieluinä, jopa niin merkittävänä, että meidän metsiämme parhaillaan Brysselin neuvotteluissa käytetään jopa koko EU-alueiden yhteisinä hiilinieluinä. On tämä surullista päätöksentekoa. Edellä puhuttu on tuttua tekstiä useimmille myös tässä salissa, tosin järkipuhe ei ole mennyt hallitukselle perille.

Seuraavaksi nostan esiin vähän uudemman näkökulman käymieni keskustelujen perusteella. Monet tämän talon päätöksentekijöistä eivät välttämättä tiedä, että turve ja siitä jalostettavat korkean teknologian tuotteet ovat tulevaisuudessa ja oikeastaan nyt jo meille myöskin vientituotteita. Turveperäisiä uusia innovaatioita kehitetään kaiken aikaa. Kotimainen huippuinnovaatio akustiikkatuotteissa on yksi sellainen. Konto-akustiikkalevy tehdään pintaturpeesta, ja pintaturve on raaka-aineena pH-arvoiltaan hapan eli homehtumaton. Patentoiduilla prosesseilla on saatu ylivertainen kestävä, kevyt, helppokäyttöinen akustiikkalevy, joka soveltuu varsin monenlaisiin käyttötarkoituksiin, siis muihinkin kuin äänimaailman pehmentämiseen. Nämä tuotteet käyvät hyvin erilaisiin julkisiin tiloihin, toimistoihin, päiväkoteihin, kouluihin, mutta myös omakotitalorakentamiseen. Käyttötarkoitukset ovat lähes rajattomat. Soveltuvat samalla myös hyvin huonekaluiksi, jopa saimaannorppien pesiksi tai vaikkapa viimeiseksi leposijaksi, tuhkaurnaksi.

Nämä turpeesta valmistettavat tuotteet ovat todellisia ekologisia luonnonmateriaalista valmistettuja tuotteita. Nämä kotimaiset innovaatiot ovat jo nyt saaneet yhä enemmän mielenkiintoa myös ulkomailla, ja vienti on tällä kyseiselläkin yrityksellä näillä korkean teknologian tuotteilla myös valtavasti kasvussa. Keskustelun perusteella yrittäjällä on suurin pelko ei niinkään raaka-aineen loppumisen vaan yleisen vainoharhaisen ja väärillä argumenteilla aiheutetun turpeen arvostuksen alasajon vuoksi. Tällä hetkellä yrittäjä saa raaka-ainetta omalta paikkakunnalta, mutta jos hallitus ajaa sokeasti turpeen noston alas, niin kalliimpaa tuotetta on saatavilla muun muassa maista, joissa turve luokitellaan uusiutuvaksi, kuten vaikkapa Ruotsista. Mutta eikö tämä kaikki olekin aivan järjetöntä? Kyllä meillä on mahdollisuus tässä salissa määritellä turve, kuten EU:ssa luokitellaan, hitaasti uusiutuvaksi. Tähänkään päivään mennessä emme ole turvetta käyttäneet, kaikki käyttötarkoitukset mukaan lukienkaan, enempää kuin mitä se vuositasolla on uusiutunut.

Turvekeskusteluun tarvittavaa tervettä järkeä tarvitaan nyt, ja sanoisin, että sitä järkeä, mitä Oras Tynkkynenkin peräänkuuluttaa nettopositiivisella ajattelutavallansa. Meidän pitää käydä kokonaisvaltaista keskustelua eikä vain tuijottaa yhteen pieneen osaan kokonai-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

suudesta. Me elämme turpeen kanssa symbioosissa aivan samalla tavalla kuin metsiemme ja järviemmekin kanssa. Kolmasosa maapinta-alasta on turvepohjaista, samalla 12 prosenttia viljelypinta-alasta on turvepohjaista. Monelta osin turvevaramme ovat myös jo yksistään huoltovarmuuskysymyksiä.

Meillä perussuomalaisilla on tähän mietintöön vastalause, lausumaehdotus 10, ja luen sen teille. ”Eduskunta edellyttää, että hallitus peruu turvealaa vakavasti ja peruuttamattomasti vahingoittavat toimensa, mikä vahvistaisi maamme taloutta energiaomavaraisuuden, vaihtotaseen ja työllisyyden kautta ja samalla tekisi tarpeettomaksi turvealalle nyt maksettavat luopumistuet.” — Kiitoksia, rouva puhemies.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

16.21 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa puhemies! Täällä aiemmin keskustelussa muun muassa edustaja Wallinheimo on tuonut esiin niitä näkökohtia, miten kokoomus toimisi siten, että menokehyksiä ei ylitettäisi, toisin kuin nykyinen vasemmistohallitus tekee. Hallitus on kyllä lohduttanut meitä sillä, että sitten kun on se seuraava hallitus, joka tekee vuoden 2024 kehyksiä, niin silloin kuulemma kehyksiin palataan. Itse ajattelen, että tämä muun muassa edustaja Wallinheimon antama vastaus ei varmastikaan edustaja Lindtmania tyydytä, enkä usko, että tyydyttää sekään, mitä seuraavaksi sanon, mutta sanon siitä huolimatta.

Edellä kritisoin sitä, että edustaja Guzenina väittää meidän leikkaavan miljardi euroa ihmisten palveluista, kuten koulutuksesta, päivähoidosta, terveydenhuollosta, lastensuojelusta ja niin edelleen. Oma linjani on jo hyvin pitkään ollut se, että on tärkeämpää panostaa ihmisten peruspalveluihin kuin tulonsiirtoihin. Sen vuoksi itse en näe, että palveluista tulee leikata. Mutta tulonsiirroista voi leikata. Miettikääpä kaikki täällä, kuinka paljon, kuinka monta sataa miljoonaa vuodessa tai ehkä yhteensä jopa miljardia vuodessa olemme vaikkapa viimeisen 10 vuoden aikana kohentaneet ihmisten tulonsiirtoja.

Otan itse esimerkiksi tulonsiirron, joka on massiivinen mutta jonka hyöty niille, joita varten se on olemassa, on käsittääkseni hyvin pieni. Puhun asumistuesta, josta esimerkiksi edustaja Viitanen edellä moitti, että siitä aikoisimme leikata. Minulla on tässä edessäni kaksi tämmöistä graafista esitystä, ja nyt en muista, saako niitä näyttää, mutta ehkä niitä voi vilauttaa näin.

Puhemies Anu Vehviläinen: Havaintovälineitä ei yleensä saa olla, mutta te osaatte kyllä varmasti kertoa, mistä on kysymys.

Okei, joo. No, niinpä kerron. — Me maksamme vuosittain asumistukea, jossa ovat mukana myös opiskelijat nykyään, ja sitten on eläkesaajien asumistuki. Me maksamme sitä reilusti yli 2 000 miljoonaa euroa joka vuosi, siis yli 2 miljardia euroa joka vuosi. Viimeisen 10 vuoden aikana asumistukimenot ovat nousseet vajaalla miljardilla eurolla — siis vajaalla miljardilla eurolla. No, onko tämä parantanut pienituloisten ihmisten asumismahdollisuuksia? Onko tämä hyödyttänyt heitä? Ehkä jonkun verran. Mutta eikö tämä ole hyödyttänyt ennen kaikkea vuokranantajia, isoja vuokranantajayhteisöjä, mutta myös yksityishenkilöitä, joiden säästämismuotona sijoitusasunto on yhä suosittumpi? Ja niinpä tämä toinen graafi, joka on edessäni, kertoo suurimman, siis käsittääkseni suurimman, asuntomistajayhteisön eli Kojamo Oyj:n, kurssikehityksestä. Kojamon kurssi on kolmessa vuo-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

dessa eli 25.6.18—21.6.21 noussut 117 prosenttia. Siis Kojamon kurssi on noussut 117 prosenttia, noin 8:sta — tai ei noin vaan tarkalleen 8,85 eurosta 19,20 euroon. Edustaja Viitanen, mistä tämä teille kertoo? Kertooko se sen, että asuntojen vuokraaminen on hyvä bisnes? Kyllä. Mutta tekö ette usko sitä, että nämä pienituloiset asunnontarvitsijat ovat siinä eräänlaisena läpikulkueränä ja asumistuki, joka heille tulee, menee vuokrankorotuksena siitä eteenpäin? Jotkut ovat sanoneet, että ei se, että asumistukea reippaasti leikattaisiin, vaikuttaisi kuulemma vuokratason. Se on kummallinen käsitys markkinataloudesta. Itse olen täysin vakuuttunut siitä, että jos asumistukea reippaasti pienennettäisiin, se vaikuttaisi vuokratason. Ja katsokaa, mitä tällä hetkellä tapahtuu. Kysyntä on laskenut, vuokrat niaavat. No, näin kävisi tietysti myös, jos asumistukea leikattaisiin.

Ja, arvoisa rouva puhemies, ihan lopuksi: älkää sanoko, että tämä ei vaikuta kehyksiin, koska tässä on kyse perustemuutoksesta, ja silloin se vaikuttaisi kehyksiin. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Viitanen.

16.27 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Minä juuri mietin, saako nykykäytäntöjen mukaan vastauspuheenvuoroja — kiitos, että näin tapahtui.

Tästä me olemme hyvin usein edustaja Zyskoviczin kanssa keskustelleet tässäkin salissa, ja itse olen aika paljon noitten asuntoasioiden kanssa ollut tekemisissä ja kuunnellut monenlaisia asiantuntija-arvioita tästä nimenomaisesta kysymyksestä. Osa arvioijista kuitenkin sanoo, että tämmöistä välitöntä vaikutusta, että asumistuki menisi vain ja ainoastaan vuokranantajien hyväksi ja nostaisi asumisen hintaa, välttämättä ei ole kovin voimakkaasti, eli tästä ei ole ihan yksiselitteistä näkemystä olemassa.

Ja toinen, mikä minua jaksaa aina hämmästyttää kokoomuksen politiikassa, on se, että asumistukea ollaan kyllä valmiita leikkaamaan mutta samaan aikaan ei olla valmiita tukemaan sitä, että rakennettaisiin kohtuuhintaisia koteja ihmisille. Eli kokoomus suhtautuu hyvin usein varsin nuivasti näihin Valtion asuntorahaston tietynlaisiin tukijärjestelmiin, [Puhemies koputtaa] ja sitä kautta myös omissa kunnissaan kokoomuspäätäjät hyvin usein kavahtavat tätä tuotantoa.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Aittakumpu.

16.28 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lisätalousarvio on vielä koronavuoden talousarvio, kuten on todettu. Tällä monin tavoin paikataan ja ehkäistään koronan tuomia vaurioita näillä määrärahalisäyksillä, joita tähän lisätalousarvioon sisältyy. Tilannehan näyttää koronan osalta tällä hetkellä jo kohtuullisen hyvältä, vaikka vastoinkäymisiä taudin suhteen voi vielä tullakin.

Hallitus on aivan oikein muistanut työn ja talouden merkityksen maamme tulevaisuudelle. Uusi nousu on mahdollinen vain työn ja yrittäjyyden kautta, ja sillä tavalla pitkällä aikavälillä myös hillitään tarvetta velanottoon ja veronkorotuksiin ja voidaan kääntää suuntaa jopa siihen, että veroja toivon mukaan voitaisiin lähteä alentamaan. On selvää, että veroja maksamme jo ihan tarpeeksi ja liikaakin.

On hyvä, että hallitus parhaillaankin valmistelee työllisyyttä ja osaavan työvoiman saatavuutta lisääviä toimia. Niitä odotamme. Tähän lisätalousarvioon sisältyvät lisäykset muun muassa Suomen Akatemialle tutkimuksen ja kehityksen vauhdittamiseksi sekä Bu-

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

siness Finlandille avainalojen vauhdittamiseen. Osaajista on maassamme huutava pula, kuten tässäkin keskustelussa on jo useaan otteeseen todettu.

Arvoisa puhemies! Jo antiikin filosofi Aristoteles aikanaan totesi, että valtio on olemassa taatakseen hyvän elämän eikä vain elämää. Hyvän elämän näkökulmasta nostan tästä lisätalousarviosta vielä muutaman seikan.

On erittäin hyvä, että myös valtiovarainvaliokunta mietinnössään nostaa esille sen, että lasten ja nuorten tilanteen huomioiminen tämän korona-ajan keskellä on viisasta ja tärkeää. On selvä, että monet lapset ja nuoret tarvitsevat tukeamme kriisin jäljistä selviämiseen. Korona-aikana ja itse asiassa jo ennen koronaa olemme saaneet iloisia uutisia siitä, että pitkän laskusuhdanteen jälkeen on tapahtunut syntyvyyden hienoinen noususuunta ja se on paikoin nyt korona-aikana vahvistunutkin. Tätä suuntaa tulee vahvistaa myönteisellä perhepolitiikalla, jota hallitus on tehnytkin muun muassa perheiden hyvinvointia tukevalla perhevapaaudistuksella. Tällä tavalla voimme vaikuttaa yhteen yhteiskuntamme suurimpaan haasteeseen, kun väestörakenteen muutos vaikeuttaa työvoiman saatavuutta ja hyvinvoinnin rahoitusta.

Arvoisa puhemies! Tähän lisätalousarvioon sisältyy kaikkiaan 111 miljoonan euron määrärahalisäykset, joilla pyritään lieventämään koronatilanteen kielteisiä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Valtiovarainvaliokunta nostaa esille, että koronavirusepidemian ilmaantuvuudessa on ollut huomattavia kunta- ja aluekohtaisia eroja. Sen myötä vaikutukset ovat myös erilaisia eri paikkakunnilla, ja on tärkeää, että nämä tukitoimet kohdistuvat sinne, missä niihin on tarvetta. On seurattava niin perheiden tukitoimien kuin koulutukseen kohdennettävien lisäysten vaikutusta, ja muutoinkin on oltava valmis uusiinkin toimiin tilanteen niin vaatiessa.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle kohdennetaan 39 miljoonaa euroa lasten ja nuorten tukitoimiin. Tästä osa menee mielenterveyspalvelujen saatavuuden parantamisen ja osa päihdeongelmaisten hoitoon ja kuntoutukseen liittyvien palvelujen parantamiseen. Tässä yhteydessä on todettava se, että edelleen on jatkettava myös lasten, nuorten ja perheiden turvaverkkojen kehittämistä, joissa on normaalioloissakin puutteita. Esimerkiksi lapsiperheen konkreettinen arjen tuki — lapsiperheiden kotipalvelu eli niin sanotut entisajan kodinhoitajat — on monissa kunnissa vielä liian ison kynnyksen takana. Näitä ennalta ehkäiseviä palveluita kehittämällä ja parantamalla voimme välttää ongelmien syvenemisen.

Vanhempien päihteidenkäyttö on yksi yleisimpiä syitä lastensuojelun asiakkuuteen. On edelleen luotava sellaista suuntaa, jossa päihteidenkäyttö, niin alkoholin kuin huumeiden, saadaan vähenemään koko yhteiskunnassa. Yksin alkoholinkäytöstä aiheutuu miljardiluokan lasku yhteiskunnalle vuosittain, puhumattakaan kaikesta siitä kärsimyksestä, jota alkoholi aiheuttaa. Mutta hyvä, että hallitus tällä lisätalousarviolla vastaa päihdepalvelujen tarpeeseen. Kokonaisuutena on arvokasta, että tässä kiinnitetään aivan oikein huomiota lasten, nuorten ja perheiden tilanteeseen ja heidän tuen tarpeeseensa, [Puhemies koputtaa] joka on korona-aikana monin tavoin lisääntynyt.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Kiviranta.

16.34 **Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Lapset ja nuoret ovat kärsineet koronarustilanteesta kohtuuttoman paljon. Etäkoulu ja sosiaalisten kontaktien vähentyminen ovat olleet nuorille henkisesti kovia paikkoja, jotka ovat aiheuttaneet kuormitusta ja stressiä

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

sekä heikentäneet arjessa jaksamista. Näiden haittojen lievittämiseksi on tärkeää kohdistaa rahoitusta, ja näin tässä lisäbudjetissa tehdäänkin. Määrärahojen tarkoituksenmukainen ja vaikuttava kohdentaminen varmistetaan kuntien ja muiden kentän asiantuntijoiden kanssa tehtävällä jatkovalmistelulla.

Koronavirusepidemia voi aiheuttaa kauaskantoisia oppimis- ja hyvinvointivajeita, joiden laajuutta ja vaikutuksia on tässä vaiheessa hyvin vaikea arvioida. On siksi tärkeää, että jatkossa arvioidaan tarvetta tukitoimien lisäämiseen. Oppilas- ja opiskeluhuollon toimivuus ja mielenterveyspalvelujen hyvä saatavuus kouluterveydenhuollossa on varmistettava.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että turvealan yrittäjiä tuetaan ja alan muutoksiin reagoidaan asianmukaisesti. Useilta lisätalousarvion momenteilta ohjataan turveyrittäjille ja turveyrityksille suoraa tukea mutta myös edistetään turveyritysten ja -yrittäjien hallittua siirtymää uuteen yritystoimintaan samoin kuin yrittäjien ja työntekijöiden uudelleen työllistymistä ja kouluttautumista. Rahaa on tarkoitus saada turvealalle myös EU:n oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta.

Turveyrittäjien tukijärjestelmien luominen on välttämätöntä, koska turpeen energia-käyttö laskee ennakoitua nopeammin, minkä vuoksi turvealan yritykset ja yrittäjät ovat ajautuneet tilanteeseen, jossa turvealalla ei ole aiempaan verrattavissa olevia liiketoimintaedellytyksiä. Kasvu- ja kuiviketurpeen tuotanto on turvattava myös tässä muutoksessa.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että Finnveran vientitakuu- ja erityistakaustoimintaa pääomitetään. Finnveran vientitakuutoiminnan jatkuvuuden turvaaminen on välttämätöntä.

Rahoitusta ohjataan myös moneen tärkeään liikenneprojektiin, joista haluan erikseen mainita Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen sillat Paraisilla. Varsinais-Suomen ely-keskuksen tiejohtajalta tuli jo kiitosta siitä, että viimein saadaan nämä kiireellisesti tarvittavat uusimisrahat.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Ollikainen.

16.37 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa rouva puhemies! Aloitan siitä, mistä edustaja Kiviranta tuossa mainitsi, eli Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen sillat ovat todella tärkeitä esimerkiksi Suomen rakentamisen kannalta. Tulee muistaa, että mikäli ei betoni liiku sieltä tänne, niin täällä puolen Suomen rakennusteollisuus pysähtyy parissa päivässä. Näin on minulle kerrottu ja varmaan monelle muullekin, joten tämä oli todella tärkeä panostus.

Tämä kolmas lisätalousarvio on vielä aika pitkälle koronalisätalousarvio. Tuossa just katsoin näitä rokotustilanteita, ja tässä lisätalousarviossa on yli 220 miljoonaa lisärokotteiden ostamiseen. Yli 55 prosenttia suomalaisista on jo saanut ensimmäisen rokotuksen ja yli 15 prosenttia on saanut kaksi annosta, ja tämä on todella hieno asia.

Bland annat i min hemkommun är procenterna betydligt högre än så.

En annan sak som jag tycker är jättestor i den här tredje tilläggsbudgeten är då det gäller batteriklustret, värdekedjan kring batterifabrikerna. Det här ger 40 miljoner, och det här vet vi ju bland annat från Österbotten att är en jätteviktig satsning med tanke på framtiden. Också satsningar på tillgänglighet på kunnig arbetskraft är viktigt.

Men det som de flesta har lyft fram här så är ju barn och unga, satsningar på barn och unga, som då totalt ges 111 miljoner. Speciellt har vi ju sett de här klyftorna i inläringen,

Punkt i protokollet PR 82/2021 rd

att det blir allt större skillnader mellan de som lär sig bra och de som kanske halkar efter lite grann. Det är väldigt oroväckande och de satsningar som nu görs på det här är jätteviktiga — 40 miljoner till småbarnspedagogiken och till den grundläggande utbildningen och sedan också bland annat 15 miljoner till gymnasierna. Det här är otroligt viktigt.

Tosiaan tässä on monessa puheenvuorossa nostettu esille lapsille ja nuorille suunnattua rahoitusta, ja tiedetään, että korona on teettänyt sen, että oppimiserot ovat kasvaneet. Tukitoimintoja tarvitaan nyt ja myös tulevaisuudessa aika paljonkin, ja näen, että tämä 40 miljoonaa muun muassa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen ja myös lukiopuolelle on todella tärkeä. Näen, että tulevaisuudessa, vaikka toivon mukaan päästään tästä koronasta piakkoin eteenpäin, näihin tukitoimintoihin opetuspuolella tulee panostaa ja niitä seurata myös tulevaisuudessa. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Zyskowicz.

16.41 Ben Zyskowicz kok: Kiitos, arvoisa puhemies — ja arvoisa kansanedustaja! Edustaja Viitaselle olisin halunnut sanoa, että totta kai asuntotarjonta vaikuttaa hintaan, mutta minä kun olen sitä mieltä, että myös kysyntä vaikuttaa hintaan ja asumistuki vaikuttaa kysyntään. En tiedä, mistä edustaja Viitanen on talousoppinsa ammentanut, mutta ihmettelen, ellei hän luota kysynnän ja tarjonnan lain vaikutukseen hinnan muodostukseen.

Toisaalta myönnän kyllä sen, että mikäli asumistukeen tehtäisiin radikaali muutos, kuten mielestäni pitäisi, niin se vaatii jonkinlaisen siirtymäajan, koska markkinat eivät hetkessä sopeudu uuteen tilanteeseen.

Tiedän kyllä, että on olemassa tutkimus — ainakin yksi tutkimus — joka kertoo meille, ettei asumistuki vaikuttaisi vuokra-asumisen hintaan. En luota tähän tutkimukseen. Sanon sen suoraan. Osoitin, että esimerkiksi Kojamon bisnes on mennyt niin hyvin, että sen kursisikehitys on vahvistunut kolmen vuoden aikana yli sata prosenttia. Ovatko edustaja Viitanen ja muut todellakin sitä mieltä, että näiden vuokra-asuntoja omistavien yhteisöjen bisnekseen asumistuki ei lainkaan vaikuta? Nämä yhteisöt itse, markkinoidessaan itseään hyvänä sijoituskohteena, ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että nyt meillä on tällä hetkellä maassa hallitus, joka tuskin tulee leikkaamaan asumistukea, eli tämäkin tieto tukee heidän bisnestään.

Meillähän osa Kelan maksamista asumistuista menee suoraan vuokranantajille. Luulen, että siinä on kyse sadoista miljoonista. Onkohan edustaja Viitanen sitä mieltä, että asumistuen leikkaus ei vaikuttaisi edes näihin vuokra-asuntoihin? Eli onko edustaja Viitanen sitä mieltä, että kun satoja miljoonia pienituloisten ihmisten vuokria — siis muistaakseni satoja miljoonia — maksetaan suoraan Kelalta asuntojen omistajille, niin jos me asumistukea leikattaisiin, nämä asuntojen omistajat vaatisivat ja saisivat entisen vuokran, vaikka saavat vähemmän Kelalta, ja vaatisivat näin ollen erotuksen vuokralaiselta? Onkohan näin?

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.